

BULETIN TRIMESTRIAL

Trimestrul I 2009

ISSN 1842 - 6905

NOTĂ

Redactarea buletinului trimestrial a fost finalizată la data de 24 mai 2009.

Datele statistice provin de la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică.

Redactarea buletinului a fost realizată după cum urmează:

- *Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, capitolele 1,4, 5, 6, 7, 8, 9 și anexele 1 și 2*
- *Centrul de Cercetări Financiare și Monetare “Victor Slăvescu”, unitate componentă a Institutului Național de Cercetări Economice din cadrul Academiei Române, capitolele 2, 3, 10 și 11.*

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

*Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar
Strada Negru Vodă nr. 3, corp A3, et. 2, sector 3, cod 030774, București
tel: 0314.232.804; fax: 0314.232.800
e-mail: office@fgdb.ro
www.fgdb.ro*

*Tipărit la R.A. Imprimeria Băncii Naționale a României
www.imprimeriabnr.ro*

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
1. Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor	6
2. Contextul economic mondial	8
3. Efectele crizei financiare în economia României și politica monetară a Băncii Naționale a României	10
3.1. Politica monetară	10
3.2. Piețe financiare și evoluții monetare	13
3.2.1. Ratele dobânzilor	14
3.2.2. Cursul de schimb și fluxurile de capital	15
3.2.3. Moneda și creditul	17
4. Structura și evoluția depozitelor în sistemul bancar	20
4.1. Depozitele din sistemul bancar	20
4.1.1. Numărul total de titulari de depozite	20
4.1.2. Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar	21
4.2. Depozitele la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului	24
4.2.1. Numărul total de titulari de depozite la instituțiile de credit participante la Fond	24
4.2.2. Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond	25
5. Depozitele garantate	29
5.1. Numărul titularilor de depozite garantate	29
5.2. Valoarea depozitelor garantate	31
5.2.1. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor fizice	33
5.2.2. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor juridice	34
6. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora.....	35
6.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice	35
6.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora	35
7. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora.....	36
7.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice	36

7.2.	Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora	36
8.	Valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari	38
9.	Valoarea medie și gradul de concentrare a depozitelor	40
9.1.	Valoarea medie a depozitelor	40
9.2.	Valoarea medie a depozitelor garantate	40
9.3.	Gradul de concentrare a numărului de titulari de depozite garantate	41
9.4.	Gradul de concentrare a valorii depozitelor garantate	41
10.	Factorii de influență asupra economisirii	42
10.1.	Inflația	42
10.2.	Rata nominală a dobânzii bancare pasive	44
10.3.	Produsul intern brut	47
10.4.	Economisirea totală	49
10.5.	Creditul bancar neguvernamental	50
10.6.	Veniturile populației	51
11.	Concluzii	53
Anexa 1 – Lista instituțiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor la 31 martie 2009		55
Anexa 2 – Lista depozitelor negarantate		56

Cuvânt înainte

Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (*Fondul*) reprezintă singura schemă de garantare a depozitelor oficial recunoscută în România, fiind înființat în urmă cu 13 ani, în baza Ordonanței Guvernului nr. 39/1996, care a fost completată și modificată ulterior.

Prin misiunea și rolul său, Fondul reprezintă una dintre instituțiile principale care contribuie la asigurarea stabilității sistemului financiar-bancar din România prin menținerea încrederii publicului în acesta.

Scopul fundamental al Fondului îl reprezintă garantarea depozitelor persoanelor fizice, persoanelor juridice și entităților fără personalitate juridică la instituțiile de credit participante la schema de garantare și efectuarea plăților de compensații, potrivit condițiilor și limitelor stabilite de lege, în cazul în care depozitele la o instituție de credit participantă devin indisponibile.

Existența mecanismului de garantare a depozitelor la instituțiile de credit este de natură să limiteze riscul sistemic pe care l-ar putea genera încetarea activității unei instituții de credit, iar evoluțiile pe plan internațional din ultimul an au demonstrat acest rol important al schemelor de garantare a depozitelor.

Pe fondul turbulențelor manifestate pe piețele financiare externe în ultimul an, s-a înregistrat o accentuare a preocupării existente pe plan internațional, inclusiv în cadrul Uniunii Europene, cu privire la managementul crizelor financiare, ceea ce a condus la acordarea unei atenții deosebite instituțiilor responsabile cu asigurarea stabilității financiare, una dintre principalele componente vizate fiind schema de garantare a depozitelor.

Printre preocupările principale în domeniu se numără și creșterea gradului de informare și de conștientizare a publicului cu privire la garantarea depozitelor, aspect care stă la baza construirii și menținerii încrederii acestuia în sistemul financiar-bancar al unei țări.

În concordanță cu noile cerințe pe linia informării publicului, Fondul își propune ca, după o serie de șase apariții semestriale ale Buletinului său (în perioada 2006 - 2008), acesta să aibă o periodicitate trimestrială astfel încât toți cei interesați să poată avea la dispoziție date cât mai actuale privind evoluția, factorii de influență și tendințele economisirii, precum și politica monetară, piețele financiare și evoluțiile monetare.

Astfel, avem deosebita plăcere de a prezenta primul număr al Buletinului trimestrial al Fondului, care cuprinde informații referitoare la primele trei luni ale anului 2009, exprimându-ne speranța că acesta va continua să reprezinte un mijloc de cunoaștere a activității specifice a Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și să ofere o imagine de ansamblu la zi a evoluției depozitelor aflate în evidența instituțiilor de credit și raportate Fondului și a procesului de economisire în general.

Niculae Vulpescu

Director

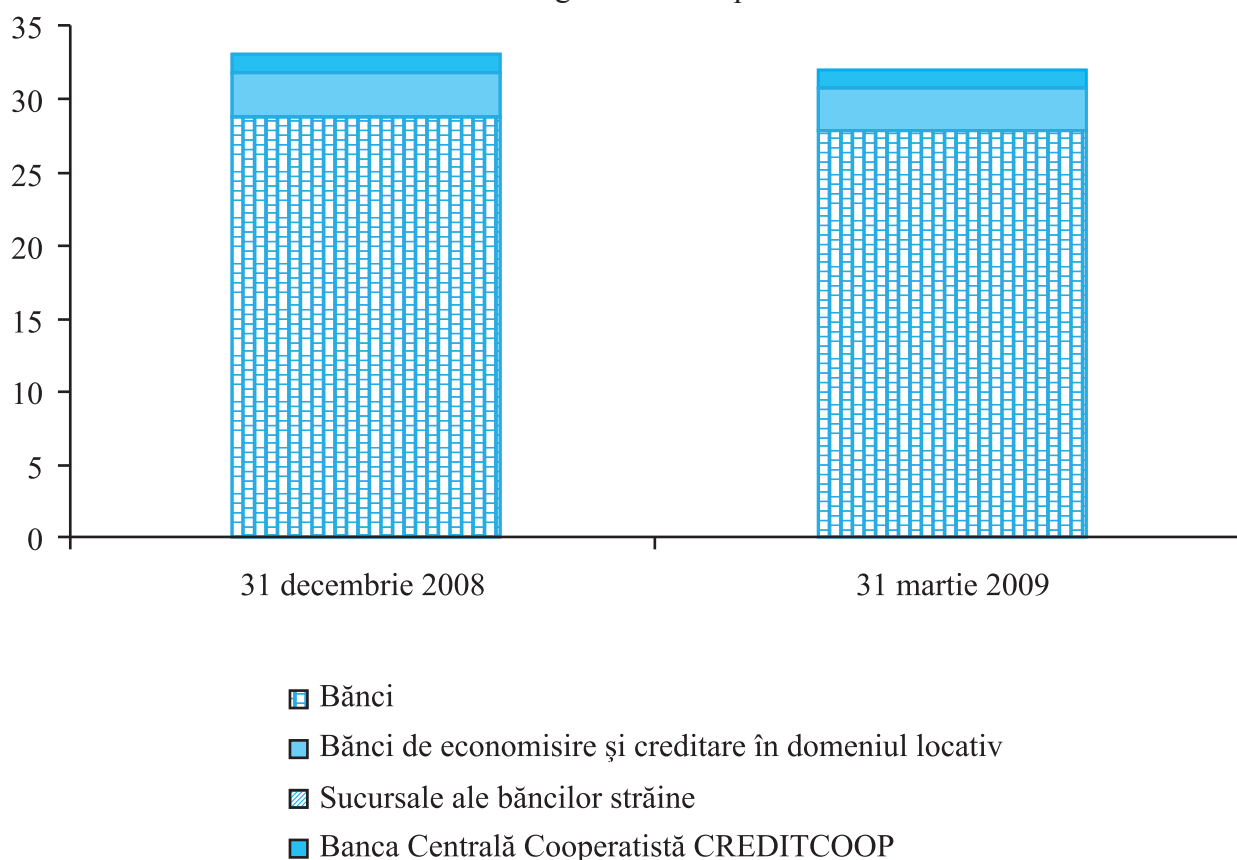
1. Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor

Participarea la schema de garantare a depozitelor din România este obligatorie pentru toate instituțiile de credit autorizate de către Banca Națională a României să primească depozite de la public. În calitate de instituții de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor, acestea trebuie să participe la constituirea resurselor financiare ale Fondului prin plata de contribuții.

Începând cu 1 ianuarie 2007, sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine cu sediul în celelalte state membre ale Uniunii Europene au ieșit din schema de garantare a Fondului, ca urmare a faptului că depozitele persoanelor fizice și persoanelor juridice la aceste sucursale sunt garantate de schema de garantare din țara în care își are sediul instituția de credit mamă. Astfel, având în vedere că în prezent în România funcționează doar sucursale ale instituțiilor de credit din Uniunea Europeană, la Fond participă actualmente numai instituții de credit persoane juridice române.

La data de 31 martie 2009, la Fond participau 32 de instituții de credit¹, persoane juridice române, din care: 28 de bănci, 3 bănci de economisire și creditare în domeniul locativ și Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP (casa centrală și cooperativele de credit afiliate).

Grafic 1.1. Evoluția numărului instituțiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor

¹ Anexa nr. 1 – Lista instituțiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor la 31 martie 2009

Față de 31 decembrie 2008, în trimestrul I 2009 numărul instituțiilor de credit participante la Fond a scăzut de la 33 la 32 de instituții datorită faptului că începând cu 1 ianuarie 2009 Citibank România S.A. a ieșit din schema de garantare a Fondului.

După mai mult de 11 ani de activitate în România, Citibank România S.A. s-a transformat din subsidiară în sucursală a Citibank Europe plc cu sediul central în Irlanda. Denumirea noii entități este Citibank Europe plc, Dublin – Sucursala România, iar prin transformarea în sucursală a intrat începând cu 1 ianuarie 2009 în schema de garantare a depozitelor din Irlanda.

2. Contextul economic mondial

În trimestrul I din 2009, mediul economic internațional a fost afectat de continuarea propagării efectelor crizei economico-financiare, constrângerile financiare ale crizei începând să afecteze dezvoltarea economiei reale.

Turbulențele financiare au determinat depunctări de rating și afectarea sectorului corporatist nefinanciar prin costurile ridicate ale creditării, ceea ce a determinat ca impactul negativ al crizei financiare la nivel microeconomic să fie mai rapid și diferit de cel anticipat.

Recesiunea economică globală s-a resimțit diferențiat pe regiuni geografice, iar constrângerile canalului financiar, cuplate cu problemele de solvabilitate, cu care s-au confruntat mai ales corporațiile nefinanciare cu un rating scăzut, au menținut o anumită diferențiere de comportament pe piața creditului, pe fondul reducerii drastice a lichidităților.

La aceasta s-au adăugat și deprecierile semnificative ale monedelor naționale, în special pentru țările emergente, cu deficite mari de cont curent. Ca urmare, investitorii au considerat sectorul corporatist mai vulnerabil decât cel public, din punct de vedere al accesului la oportunitățile de finanțare pe plan local și, totodată, cu șanse mai mici și costuri mai mari în cazul apelării la surse financiare externe.

Pentru țările emergente, cu nivel scăzut al rezervelor, s-a acutizat această vulnerabilitate, în contextul în care o mare parte din fluxurile anterioare de capital era reprezentată de liniile de finanțare ale creditării contractate de băncile locale de la cele străine, linii de finanțare care au fost aproape anulate în această perioadă.

La nivel global, în trimestrul I din 2009, s-a remarcat din plin influența unui stres financiar ce s-a propagat pe diferite canale, începând cu cel financiar și cel de încredere și terminând cu cel comercial și al cursului de schimb. Recesiunea economică globală, trecerea de la o creștere de cca. 3,4% în 2008 la o scădere de 1,7% în 2009, conform prognozei din martie 2009 făcută de DEC Prospect Group – World Bank, sau, mai mult, la -3,5%, conform predicțiilor Fondului Monetar Internațional, are ca efect nu numai șocul financiar produs pe piețele financiare mature, dar și multiple efecte propagate, în principal în economia reală, reflectate în scăderea drastică a producției ca urmare a reducerii consumului intern și exportului.

În partea a doua a anului 2008 au fost luate măsuri excepționale din partea guvernelor pentru a se găsi soluții la situația dificilă a unor instituții financiare americane și europene. În trimestrul I din 2009 a continuat cooperarea fără precedent între principalele state dezvoltate, inclusiv prin reuniunea G-20 (desfășurată la Washington), iar resursele disponibilizate au fost direcționate, așa cum era de așteptat, către:

- injecție masivă de lichiditate în sistemul financiar;
- achiziționarea portofoliilor instituțiilor financiare cu pierderi și cu poziții cheie;
- sprijin financiar din partea statului pentru instituțiile financiare slăbite de criză, dar cu perspective de recuperare;
- sprijin financiar direct pentru companiile importante, care au înregistrat pierderi semnificative.

Cu toate acestea, criza de încredere a persistat, iar creditarea a fost departe de a fi reluată la dimensiunile necesare.

Deteriorarea condițiilor economice spre sfârșitul anului 2008 a necesitat o și mai mare implicare a responsabililor de politici economice și a partenerilor din piață în restabilirea încrederii și funcționării sectorului financiar, ca o garanție a posibilei redresări economice globale.

Trebuie menționat că eforturile făcute pentru redresarea sectorului financiar nu s-au reflectat decât în mică măsură în trimestrul I din 2009 în sectorul economiei reale. Pe plan internațional, dar și în România, problema lichidității pentru agenții economici, scăderea producției ca urmare a reducerii cererii și, în final, creșterea șomajului, reprezintă, în continuare, realități care induc în toate palierele societății schimbări de comportament, uneori imprevizibile.

Totuși, încet, dar sigur, măsurile stimulative introduse de băncile centrale și guvernele din întreaga lume încep să producă efectele pozitive, validate și de instituțiile financiare internaționale (FMI, Banca Mondială), precum și de personalități politice.

Activitățile economice din întreaga lume sunt încă sub nivelul dorit, ritmul acestora de redresare fiind mai lent, ceea ce a determinat ca, la nivel global, prognozele pesimiste să fie, în parte, infirmate. Sunt cazuri, cum ar fi economia chineză, în care a început un proces de reaccelerare, și, având în vedere efectele propagate, la nivel global, există perspective de creștere pentru alte economii din regiune, care au legături comerciale strânse cu China.

3. Efectele crizei financiare în economia României și politica monetară a BNR

3.1. Politica monetară

În primul trimestru din 2009 s-a inițiat un proces de relaxare prudentă a politicii monetare. Decizia BNR din 4 februarie 2009 de reducere cu 0,25 puncte procentuale a ratei dobânzii de politică monetară la nivelul de 10% a fost justificată de ușoara glisare descendentă a traiectoriei ratei anuale prognozate a inflației pentru anul 2009. Premisele apariției și amplificării pe termen scurt a deficitului de cerere agregată – evoluție reflectând în principal propagarea relativ rapidă a efectelor crizei economice globale – le-au constituit, conform ultimului raport asupra inflației din mai 2009 al BNR: 1. nivelul sub așteptări înregistrat de creșterea economică în trimestrul al III-lea din 2008; 2. scăderea amplă consemnată în ultima parte a anului 2008 a dinamicii anuale a unor indicatori relevanți ai cererii și ai ofertei; 3. înăsprirea semnificativă a condițiilor de creditare; 4. apariția fenomenului reducerilor de personal și creșterea implicită a șomajului; 5. închiderea sau suspendarea activității la mulți agenți economici, în special de dimensiune mică și mijlocie; 6. prognozarea unei întăririi corective a politicii fiscale și a celei de venituri.

Înrăutățirea traiectoriei ratei anuale a inflației pentru 2009 este influențată nu doar de deprecierea mai rapidă a leului și de ajustarea mai amplă a unor prețuri administrate și accize, ci și de natura persistentă a inflației. Aceasta s-a dovedit a nu fi influențată de deschiderea gap-ului negativ al PIB în trimestrul al IV-lea 2008 și de adâncirea previzibilă a acestuia în următoarele luni. Amplitudinea și viteza de scădere a PIB sunt însă dificil de cuantificat, în condițiile în care extinderea crizei financiare și economice globale – manifestate prin scăderea cererii externe și a nivelului tuturor resurselor de finanțare a economiei – au ca efect atât contracția cererii agregate, cât și ajustarea descendentă semnificativă a PIB potențial. În acest context, a fost evidentă intrarea pe un trend negativ a evoluției PIB în trimestrul I din 2009, existând mari incertitudini în ceea ce privește amplitudinea dinamicii negative a PIB și amploarea scăderii principalelor componente ale cererii agregate, în condițiile prelungirii caracterului neomogen al evoluțiilor unor indicatori relevanți pentru evoluția investițiilor, dar mai ales a consumului.

Astfel, datele aferente debutului de an au relevat dinamica relativ constantă a salariului mediu net real, majorarea cheltuielilor bugetare curente (asociată plății unor obligații bugetare restante), precum și menținerea la valori pozitive a dinamicii cifrei de afaceri a sectorului comerț de mărfuri și cu amănuntul pentru produse alimentare și nealimentare. S-au evidențiat, de asemenea, accelerarea creșterii șomajului, în special a celui tehnic, amplificarea contracției

importurilor, menținerea unui trend descrescător al cifrei de afaceri pentru sectorul comerț auto și carburanți, o stopare a scăderii valorii depozitelor populației, pe fondul diminuării drastice a fluxului creditelor noi acordate acestui segment. S-a înregistrat o scădere de până la 27,8% a dinamicii anuale reale medii a creditelor acordate persoanelor fizice în perioada ianuarie - februarie 2009 (7,2 puncte procentuale sub nivelul mediu aferent trimestrului IV 2008). Ajustarea a fost superioară celei pentru sectorul companiilor, caz în care s-a înregistrat o reducere a dinamicii de 5,4 puncte procentuale (până la 20,1%).

Evoluția creditelor pentru populație a fost influențată, în principal, de creșterea semnificativă a prudenței instituțiilor de credit, motivată de înrăutățirea așteptărilor privind evoluțiile economice viitoare, de creșterea riscului de selecție adversă și de reevaluarea profilului de risc al clienților, precum și de tendința recentă de deteriorare a calității portofoliului de credite. Băncile au continuat să înăsprească standardele și termenii de creditare utilizați în relațiile cu persoanele fizice, manifestând totodată o preferință crescândă pentru plasamentele în titluri de stat. S-a înregistrat, de asemenea, o relativă diminuare a volumului finanțării externe, precum și consolidarea valorii negative a lichidității nete din sistemul bancar.

Contrar ritmurilor din lunile precedente, s-a înregistrat o relativă ameliorare în ceea ce privește evoluția plasamentelor bancare ale populației. Rata anuală de creștere a acestora a continuat să se reducă (sub influența majorării serviciului datoriei aferente împrumuturilor bancare), într-un ritm lent, iar structura pe scadențe s-a îmbunătățit sensibil. Depozitele pe termen scurt au consemnat în ianuarie și februarie 2009 o scădere a ratei anuale de creștere (până la 14,4 puncte procentuale, ajungând la -1,2%, nivelul mediu fiind inferior cu 37,3% mediei din trimestrul IV 2008). În același timp, creșterea anuală reală a depozitelor la termen în lei și valută ale populației a fost semnificativă, atât în cazul celor cu scadență sub doi ani (+18,8 puncte procentuale față de media trimestrului IV 2008, ajungând la o creștere de cca. 29,3%), cât și în cel al plasamentelor peste doi ani. Evoluțiile s-au produs în contextul creșterii mai rapide a randamentelor oferite pentru plasamentele la termen și al excluderii acestora din sfera veniturilor impozabile, ceea ce poate fi un semnal al schimbării comportamentului de economisire al populației.

În această perioadă s-a menținut riscul presiunii de depreciere a leului, într-un context financiar global nefavorabil, dar mai ales și datorită înrăutățirii severe a percepției investitorilor asupra economiilor din Europa Centrală și de Est, induse de o percepție mai critică a deficitului și depunctării de rating. BNR a acționat în această perioadă pentru evitarea creșterii excesive a volatilității cursului de schimb al leului și a dobânzilor interbancare, prin adaptarea la acest context a manierei de gestionare a lichidității de pe piața monetară de către banca centrală. De asemenea, în trimestrul I din 2009, pe fondul amplificării puternice a

valorii negative a lichidității nete a băncilor, volumul injecțiilor monetare efectuate de BNR a sporit substanțial în raport cu trimestrul IV 2008.

Nu trebuie să uităm că, în ceea ce privește România, în anul 2008 a existat o anumită rezistență a sistemului financiar intern la turbulențele financiare internaționale, ceea ce a avut ca efect o temperare a amplitudinii efectelor negative directe (impact asupra sectorului bancar și al piețelor financiare) cât și indirecte (impact asupra economiei reale). Deși în ultimul trimestru din 2008 s-a manifestat un grad mai mare de volatilitate a dobânzilor inter-bancare sau atacuri speculative asupra cursului de schimb, acestea nu au condus la turbulențe majore în sistemul financiar românesc. Nu același lucru se poate spune despre economia reală, unde efectele negative s-au resimțit mult mai profund în trimestrul IV din 2008, când s-a înregistrat, pentru prima dată, după o mare perioadă de timp, un recul al producției, o creștere semnificativă a șomajului și o lipsă de lichiditate a agenților economici. În acest context, actualele predicții făcute la nivel guvernamental (și reflectate în bugetul de stat) sunt pesimiste pentru anul 2009. Dincolo de valoarea nivelului prognozat, PIB s-ar putea să înregistreze o scădere față de anul 2008 (pentru prima dată după aproape zece ani de creștere!). Cu toate acestea, sunt numeroși specialiști mai optimiști care, bazându-se pe rezultatele înregistrate în trimestrul I din 2009 și măsurile întreprinse de Guvern și BNR, sunt de părere că în acest an se va înregistra o creștere economică pozitivă (creșterea PIB cu cca. 1%).

Limitarea efectelor negative ale crizei financiare asupra economiei României se datorează unor caracteristici specifice mediului financiar din România, precum și măsurilor de ordin prudential, de politică monetară și de întărire a stabilității financiare adoptate de-a lungul timpului de către banca centrală. Astfel, instituțiile de credit din România, nici în trimestrul I din 2009 nu au expuneri cu produse financiare care s-au aflat la originea acestor turbulențe, respectiv instrumente de tip „subprime”. Acest fapt se datorează ponderii ridicate a creditării prin produse bancare clasice, cu o profitabilitate asigurată preponderent de marjele ample de dobândă practicate pe piața internă.

Este adevărat că sporirea creditării pentru economia reală s-a realizat în mod „prudent”, nivelul „serviciului bancar” pentru activitatea de creditare modificându-se în raport cu anul 2008, iar creșterea ponderii creditelor neperformante a determinat băncile să creeze mecanisme mult mai adecvate pentru analiză – diagnostic și acordare a creditelor, în concordanță mai bună cu profilul fiecărui client.

În anul 2009 efectele negative ale crizei financiare se vor menține și nu pot fi omise. Atenția ar trebui să fie orientată în continuare către următoarele:

- volatilitatea cursului de schimb, în condițiile reducerii apetitului pentru risc al investitorilor pe piețele emergente;

- creșterea costului finanțării externe și reducerea volumului acestuia;
- moderarea posibilă a volumului intrărilor autonome de capital și eventuale repatrieri anticipate ale capitalurilor fructificate.

Sunt de așteptat, în continuare, măsuri pentru stimularea producției din economia reală. Concomitent cu măsurile ce se iau pentru asigurarea unui anumit nivel de stabilitate a sistemului financiar, ar trebui elaborate și implementate de urgență politici și strategii cu efecte directe asupra economiei reale.

Pe termen lung, soluțiile la actualele provocări induse de criza financiară sunt legate direct de continuarea reformelor de ordin structural, pentru a încuraja creșterea productivității muncii și a nivelului de competitivitate și, pe această bază, pentru a se reduce decalajele față de nivelul mediu european. Reformele structurale impun simplificarea sistemului de impozite și taxe, unul dintre cele mai stufoase din întreaga Uniune Europeană, reducerea birocrăției care întârzie administrativ toate proiectele de infrastructură și, nu în ultimul rând, flexibilizarea pieței forței de muncă.

Comportamentul agenților economici se schimbă în continuare și manifestă, din ce în ce mai pregnant, următoarele tendințe:

- reducerea nivelului creditării între agenții economici, într-un ritm care va conduce la modificări ale structurii și valorii cunoscutului „blocaj financiar” din economia reală;
- creșterea prudențialității agenților economici în relațiile cu instituțiile financiare. În acest sens, apelarea la credite bancare se va face pe baza unui mecanism de analiză – diagnostic mult mai laborios, cel puțin din partea beneficiarului. De asemenea, depozitele bancare și lichiditățile în conturile curente vor fi utilizate într-o corelație mult mai intensă cu nivelul comisioanelor bancare;
- amplificarea concurenței pe piața financiară din România, atât în ceea ce privește diversificarea produselor bancare, cât și asupra nivelului comisioanelor bancare;
- intervenția specifică a unor instituții cum ar fi Consiliul Concurenței sau Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor.

3.2. Piețe financiare și evoluții monetare

Randamentele pieței interbancare s-au redus în prima parte a anului 2009, ca urmare a disipării influențelor nefavorabile exercitate de criza financiară, precum și a schimbării manierei de gestionare a lichidității de către BNR. Cursul de schimb al leului și-a accelerat creșterea în ianuarie 2009, fiind influențat, alături de paritățile celorlalte monede naționale din regiune, și de efectul manifestării unei prudențe scăzute față de risc al investitorilor. Ulterior,

a apărut o tendință de relativă stabilizare a dinamicii. Lichiditatea din economie a continuat să-și reducă dinamica anuală, în condițiile prelungirii declinului ratei de creștere a creditului acordat în economia reală.

3.2.1. Ratele dobânzilor

În trimestrul I din 2009, ratele dobânzilor pieței monetare interbancare au continuat procesul de ajustare descendentă început în ultima parte a trimestrului IV din 2008.

La începutul anului 2009, existând un echilibru relativ al condițiilor lichidității, ratele dobânzilor pentru depozitele pe termen foarte scurt au avut o tendință descendentă, plasându-se în ultima săptămână a lunii ianuarie 2009 la valori apropiate ratei dobânzii de politică monetară. Traectoria descrescătoare a acestora a fost atenuată într-o anumită măsură de sporirea cererii de lichiditate pe termen scurt a Trezoreriei statului. Ulterior însă, s-a înregistrat o poziționare a randamentelor pe termen foarte scurt la niveluri relativ mai înalte, acestea oscilând până la finele primei decade a lunii martie în partea superioară sau chiar ușor peste plafonul coridorului delimitat de ratele dobânzilor aferente facilităților permanente.

Corecția descendentă a fost relativ rapidă, în condițiile în care cererea de rezerve a băncilor a fost acoperită într-o măsură extinsă prin intermediul operațiunilor repo efectuate de BNR. În consecință, ratele dobânzilor pentru depozitele pe termen foarte scurt au revenit la sfârșitul perioadei analizate în apropierea ratei dobânzii de politică monetară, iar abaterile în ambele sensuri de la acest nivel au fost doar sporadice și mai reduse ca amplitudine.

În acest context, volatilitatea ratelor dobânzilor interbancare s-a redus sensibil comparativ cu intervalul anterior, continuând totuși să fie relativ ridicată în raport cu trimestrele precedente. În același timp, volumul de tranzacționare s-a stabilizat la valori obișnuite, după scăderea consemnată în prima parte a trimestrului IV 2008.

Cotațiile ROBOR s-au menținut până la jumătatea lunii martie la un nivel situat cu aproximativ un punct procentual peste rata dobânzii la facilitatea de creditare, reflectând persistența incertitudinii privind evoluția situației lichidității; temporar, randamentele aferente scadențelor scurte (1M) au consemnat în acest interval creșteri însemnate, fiind mai sensibile la modificările survenite în condițiile lichidității. Ulterior însă, pe fondul atenuării acestor influențe, cotațiile întregului spectru de maturități au urmat un trend descendent, ce s-a accentuat în ultima săptămână a lunii martie. Ca urmare, valoarea medie a ratelor ROBOR (1M-12M) a scăzut în ultima lună a trimestrului cu 0,3 puncte procentuale față de decembrie 2008.

Ratele forward implicite (calculate pornind de la cotațiile medii din martie) au continuat să indice anticiparea unei tendințe descendente a cotațiilor ROBOR 3M pe parcursul următoarelor trimestre din 2009, acestea fiind așteptate să coboare la niveluri medii de 14,6% în luna iunie 2009, 14,0 % în septembrie 2009 și 13,5 % în decembrie 2009.

Ratele dobânzilor titlurilor de stat și-au inversat tendința de evoluție în trimestrul I din 2009, randamentele maxime acceptate de Ministerul Finanțelor Publice reducându-se semnificativ pentru toate categoriile de înregistrări. În cazul certificatelor de trezorerie, scăderile au fost de 2,75 puncte procentuale pentru toate maturitățile, până la un nivel de 11,5%, în timp ce pentru obligațiunile de stat de tip benchmark cu maturități de 3-5 ani, randamentele maxime s-au redus cu 1,5 puncte procentuale, acestea coborând de asemenea la nivelul de 11,5%. În primul trimestru al anului 2009, volumul emisiunilor de titluri de stat a sporit, valoarea cumulată atinsă fiind de 20,3 miliarde lei. Acestea au fost constituite în cvasitotalitate din titluri pe termen scurt, în condițiile accentuării preferinței instituțiilor de credit pentru acest tip de plasamente.

La rândul lor, ratele medii ale dobânzilor la creditele noi și la depozitele la termen noi și-au încetinit creșterea în perioada decembrie 2008 – februarie 2009. Astfel, randamentul mediu al depozitelor la termen noi a avansat cu 1,88 puncte procentuale (ajungând la 17,12%) pentru segmentul societăților comerciale și cu 2,18 puncte procentuale (până la 16,31%) pentru populație. Ritmurile cumulate de creștere au fost însă mai reduse în cazul ratelor dobânzilor aferente creditelor noi, acestea consemnând în perioada analizată variații lunare în ambele sensuri sub influența exercitată, printre altele, de: 1.extinderea practicii de revizuire periodică (trimestrială/bianuală) a acestor rate în funcție de cotațiile interbancare, precum și de 2.sporirea marjei acestora față de ratele luate drept referință, justificată de creșterea riscului perceput de bănci și/sau de tentativa acestora de a conserva ecartul față de ratele dobânzilor oferite la depozite. În aceste condiții, nivelul atins de rata medie a dobânzii împrumuturilor noi în lei în februarie 2009 a fost mai mare comparativ cu cel din noiembrie 2008, atât în cazul societăților financiare (+0,19 puncte procentuale, ajungând la 20,68%), cât și în cel al populației (+1,17 puncte procentuale, până la 18,63%).

3.2.2. Cursul de schimb și fluxurile de capital

Pe fondul înrăutățirii evoluțiilor din economiile emergente și al deteriorării percepției investitorilor financiari privind perspectivele acestora, trendul ascendent al cursului de schimb leu/euro s-a accentuat în prima parte a trimestrului I din 2009. Apoi, într-un context în care climatul de încredere s-a ameliorat pe plan global, iar investitorii și-au diminuat pesimismul așteptărilor privind evoluția viitoare a economiei românești, cursul de schimb și-a încetinit creșterea și chiar s-a stabilizat la finele perioadei; concomitent, și volatilitatea cursului de schimb leu/euro s-a diminuat substanțial.

Deprecierea acumulată de leu în raport cu euro în intervalul ianuarie-martie 2009 (8,6% în termeni nominali și de 6,2% în termeni reali) a depășit-o pe cea consemnată în trimestrul IV din 2008 (7,2% și, respectiv, 6,0 %); în raport cu dolarul, deprecierea leului a fost însă ușor mai redusă comparativ cu trimestrul anterior (11,6 % în termeni nominali și 9,3 % în termeni reali). Din perspectiva variației anuale medii a cursului de schimb consemnate în trimestrul I din 2009, leul și-a consolidat deprecierea nominală atât în raport cu euro (13,5 %), cât și în raport cu dolarul SUA (24,9 %).

Mișcarea ascendentă a cursului de schimb leu/euro s-a accentuat în prima jumătate a lunii ianuarie 2009 ca urmare a deteriorării severe a percepției investitorilor financiari asupra perspectivelor economiilor emergente din zonă, în condițiile în care: 1.datele statistice publicate în acest interval au indicat înrăutățirea principalilor indicatori macroeconomici pentru economiile emergente din zona noastră geografică, dar și adâncirea recesiunii la nivelul economiei globale, iar 2.conflictul politic dintre Ucraina și Rusia pe tema aprovizionării cu gaze a fost considerat un factor suplimentar de risc pentru evoluția economiilor din zonă. Acestui context extern regional nefavorabil i s-au adăugat și incertitudinile privind adoptarea și, respectiv, implementarea măsurilor necesare corectării ordonate a dezechilibrelor macroeconomice și evitării intrării abrupte în zona negativă a creșterii economice, precum și efectul semnalelor negative date de revizuirea în scădere de către Comisia Europeană și BERD a prognozei de creștere a economiei românești în anul 2009. În acest context, pasivele externe ale sistemului bancar și-au amplificat scăderea (în principal pe seama depozitelor și a împrumuturilor financiare pe termen mediu și lung), iar tranzacțiile cu caracter speculativ de pe piața valutară interbancară au înregistrat o relativă creștere. Drept consecință, presiunile în direcția deprecierei leului s-au intensificat, astfel încât raportul leu/euro a consemnat maxime istorice succesive, vârful fiind atins în data de 21 ianuarie 2009 (4,3127); concomitent, volatilitatea cursului de schimb leu/euro s-a accentuat, valoarea lui rămânând însă inferioară parametrului similar al cursurilor principalelor monede din regiune.

Presiunile în sensul deprecierei monedelor din regiune au crescut în luna februarie 2009 ca urmare a continuării înrăutățirii nediferențiate a sentimentului față de economiile din această zonă a Europei. Temerile investitorilor străini au fost amplificate de tendința de deteriorare rapidă a semnalelor privind perspectivele regiunii, precum și de exacerbarea de către unii analiști a semnalelor de alarmă privind potențialele efecte adverse exercitate de evoluția viitoare a acestor economii asupra sistemelor bancare și a economiilor statelor dezvoltate. Pe acest fond, monedele din regiune au consemnat depreciere ample în raport cu euro – unele fiind doar parțial justificate de evoluția fundamentelor economice.

Evoluția cursului de schimb leu/euro s-a detașat de cea a cursurilor principalelor monede din regiune, inclusiv datorită menținerii restrictivității politicii monetare și restrângerii lichidității pieței valutare interbancare; astfel, în luna februarie 2009, pierderea acumulată de leu în raport cu euro (1,2%) a fost net inferioară celor consemnate de principalele monede din regiune. Ulterior, cursul de schimb al leului și-a încetinit și mai mult creșterea, spre finalul lunii martie 2009 el reîncepând chiar să scadă ușor, determinanții principali ai acestei evoluții fiind relativa creștere a apetitului pentru risc al investitorilor financiari, și, implicit, slăbirea presiunilor exercitate asupra monedelor din economiile emergente. Acestora li s-a adăugat și impactul pozitiv exercitat de: 1. publicarea datelor privind balanța de plăți, care au indicat o evoluție favorabilă a balanței comerciale și a investițiilor directe în ianuarie 2009; 2. inițierea discuțiilor și, ulterior, anunțul referitor la finalizarea negocierilor dintre autoritățile române și delegația Fondului Monetar Internațional - Uniunea Europeană - alte instituții financiare internaționale privind încheierea unui acord *stand-by* – parte a unui pachet de sprijin financiar multilateral; 3. confirmarea de către agenția de evaluare financiară *Moody's* a ratingului de țară al României. Ca efect, cursul mediu de schimb leu/euro și-a menținut relativ neschimbată valoarea în luna martie 2009, iar volatilitatea sa s-a diminuat considerabil, revenind la cel mai redus nivel din august 2006.

3.2.3. Moneda și creditul

Moneda

În perioada decembrie 2008 – februarie 2009, viteza de creștere a masei monetare (M3) și-a prelungit declinul început în trimestrul III 2008 (-6,8 puncte procentuale, până la 10,8 % – nivel comparabil cu cel din anul 2004), evoluția sa reflectând în principal încetinirea activității economice și înăsprirea condițiilor de finanțare.

Structura M3 s-a modificat sensibil, în contextul în care activele monetare au fost masiv realocate dinspre componentele mai lichide înspre plasamentele la termen; viteza de creștere a masei monetare în sens restrâns (M1) s-a redus astfel de șapte ori (devenind negativă în luna februarie 2009), iar cea a depozitelor la termen sub doi ani s-a dublat față de intervalul precedent (atingând în februarie 2009 un maxim istoric). Dintre componentele M1, depozitele *overnight* au fost cele care au consemnat cea mai pregnantă accentuare a declinului de ritm; acestea au fost afectate, pe de o parte, de majorarea ratelor dobânzilor la depozitele noi la termen și de extinderea, din ianuarie 2009, a măsurii de neimpozitare a veniturilor sub formă de dobânzi aferente depozitelor la termen și/sau instrumentelor de economisire și, pe de altă parte, de scăderea cererii de bani pentru tranzacții curente. În cazul populației, migrarea dinspre depozitele *overnight* spre cele cu scadențe superioare a caracterizat deopotrivă componenta în lei și pe cea în devize, în timp ce în cazul companiilor, ea s-a localizat la nivelul depozitelor în devize.

Cu toate acestea, pe ambele segmente – populație și agenți economici – depozitele totale incluse în M3 și-au redus viteza de creștere, indicând accentuarea constrângerilor de lichiditate ale acestora, în condițiile restrângerii surselor proprii de finanțare și ale celor împrumutate (interne și externe), precum și ale creșterii serviciului datoriei aferent creditelor.

Analiza structurii pe monede a masei monetare relevă o creștere a ponderii medii a depozitelor în valută – până la maximum ultimilor trei ani și jumătate (32,2%) –, datorat dinamicii superioare a acestora comparativ cu cea a depozitelor în lei (tendință imprimată de comportamentul agenților economici), precum și deprecierei leului.

Din perspectiva contrapartidelor M3, slăbirea creditării agenților economici s-a menținut drept principal factor care a determinat scăderea dinamicii lichidității din economie, acestea adăugându-i-se temperarea descreșterii depozitelor constituite de către instituțiile administrației publice centrale. Efectul contracționist al acestor factori a surclasat impactul exercitat de majorarea mult mai rapidă a creditului acordat sectorului public, de scăderea ritmului de creștere a pasivelor financiare pe termen lung și de atenuarea reducerii activelor externe nete ale sistemului bancar.

Creditul

În intervalul decembrie 2008 – februarie 2009, rata de creștere a creditului acordat agenților economici (24,5%) a consemnat cea mai amplă reducere din ultimii nouă ani (-10,4 puncte procentuale); aceasta s-a înjumătățit în raport cu valorile maxime pe care le atinsese în trimestrul I 2008, ajungând la un nivel comparabil cu cel din prima parte a anului 2005.

Descreșterea de ritm a fost mai pronunțată în cazul împrumuturilor în lei, astfel încât ponderea medie a creditelor în devize în totalul împrumuturilor acordate sectorului privat a continuat să se majoreze, atingând cea mai mare valoare din ultimii trei ani și jumătate (58,9%). În această perioadă, oferta de credite a continuat să fie restricționată de: 1.sporirea prudenței instituțiilor de credit, în condițiile înrăutățirii așteptărilor privind condițiile economice, ale accentuării riscului de selecție adversă și ale scăderii gradului de eligibilitate a clienților; 2.creșterea restrictivității standardelor și a majorității termenilor de creditare a populației și a societăților nefinanciare; 3.restrângerea finanțării externe a instituțiilor de credit; 4.comprimarea excedentului structural de lichiditate din sistemul bancar și 5.creșterea interesului instituțiilor de credit pentru plasamentele în titluri de stat. În cazul cererii de credite, principalii factori de constrângere au fost reprezentați de: a. încetinirea activității economice și deteriorarea perspectivelor privind veniturile companiilor și ale populației; b. majorarea ratelor dobânzilor percepute pentru creditele noi în lei și în euro ale populației, precum și menținerea la niveluri foarte înalte pentru ultimii patru ani a ratelor dobânzilor la împrumuturile noi în lei ale societăților nefinanciare; c. deprecierea monedei naționale și sporirea incertitudinilor legate de evoluția cursului de schimb.

Atât împrumuturile populației, cât și cele ale agenților economici și-au redus cu aproape o treime ritmul de creștere față de perioada precedentă, toate categoriile de credite consemnând scăderi ale dinamicii; sensul evoluției a fost determinat, îndeosebi, în cazul populației, de scăderea volumului împrumuturilor noi acordate în acest interval. Creditarea companiilor a consemnat o ameliorare ușoară în februarie 2009, dinamica anuală a creditelor în devize cu maturitatea sub cinci ani și a celor în lei cu scadența sub un an stopându-și, cel puțin temporar, declinul; evoluția celor din urmă ar putea reflecta o relativă creștere a cererii de resurse necesare finanțării activității curente (după cum sugerează majorarea ponderii creditelor acordate pe descoperit de cont).

În schimb, creditul net acordat administrației publice centrale și-a majorat efectul expansionist exercitat asupra agregatului M3, valoarea sa devenind, pentru prima oară în ultimii cinci ani și jumătate, pozitivă. Evoluția s-a datorat exclusiv creșterii soldului creditelor acordate acestui sector, stocul de titluri de stat deținute de bănci dublându-se în raport cu intervalul anterior.

4. Structura și evoluția depozitelor în sistemul bancar

4.1. Depozitele din sistemul bancar

În accepțiunea legii de funcționare a Fondului, depozitul reprezintă “orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, aflate într-un cont bancar de orice tip, inclusiv cont comun, ori din situații tranzitorii provenind din operațiuni bancare și pe care o instituție de credit îl datorează titularului de cont, în conformitate cu condițiile legale și contractuale aplicabile, precum și orice datorie a instituției de credit evidențiată printr-un certificat emis de aceasta, cu excepția obligațiunilor cumpărate de organisme de plasament colectiv.”

4.1.1. Numărul total de titulari de depozite

Numărul total de titulari de depozite din sistemul bancar românesc² la sfârșitul primului trimestru al anului 2009 era de 17.963.976 persoane, din care 16.983.195 deponenți persoane fizice și 980.781 deponenți persoane juridice.

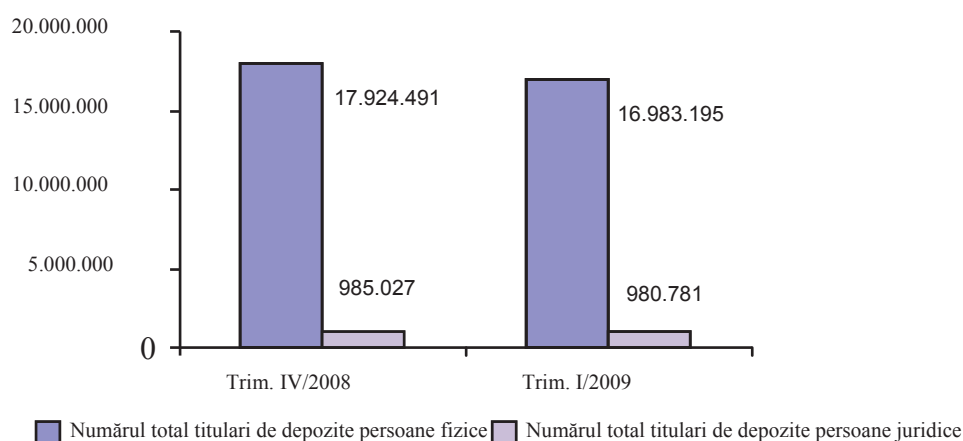
Astfel, din numărul total al deponenților din sistemul bancar românesc, cea mai mare pondere o are numărul deponenților persoane fizice, respectiv 94,54 % la 31 martie 2009.

În primul trimestru al anului 2009, numărul total al deponenților a scăzut cu 5% față de trimestrul IV al anului 2008, evoluție explicată prin diminuarea, în aceeași perioadă, a numărului deponenților persoane fizice cu 5,25 %.

Una dintre cauzele reducerii numărului de deponenți persoane fizice în primul trimestru al anului 2009 este reprezentată de corecțiile raportate de instituțiile de credit cu privire la acest indicator. Explicația este dată de faptul că, în cazul persoanelor cu mai multe depozite la aceeași instituție de credit, acestea nu au fost agregate și raportate ca un depozit consolidat al unui singur titular, ci pentru fiecare depozit în parte s-a considerat în mod eronat un alt titular.

² Se au în vedere atât instituțiile de credit persoane juridice române, care au obligația legală de a participa la Fond, cât și sucursalele instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din țările de origine.

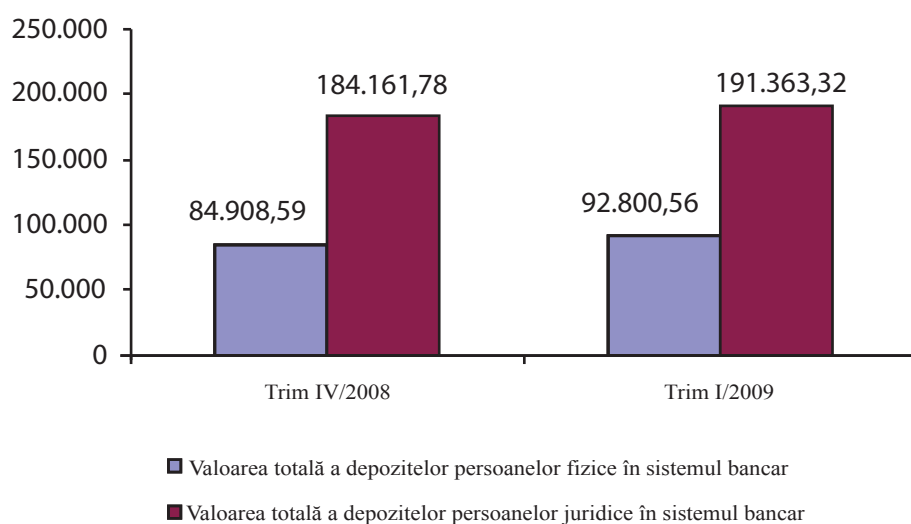
Grafic 4.1. Evoluția numărului de titulari persoane fizice și juridice din sistemul bancar românesc

4.1.2. Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar

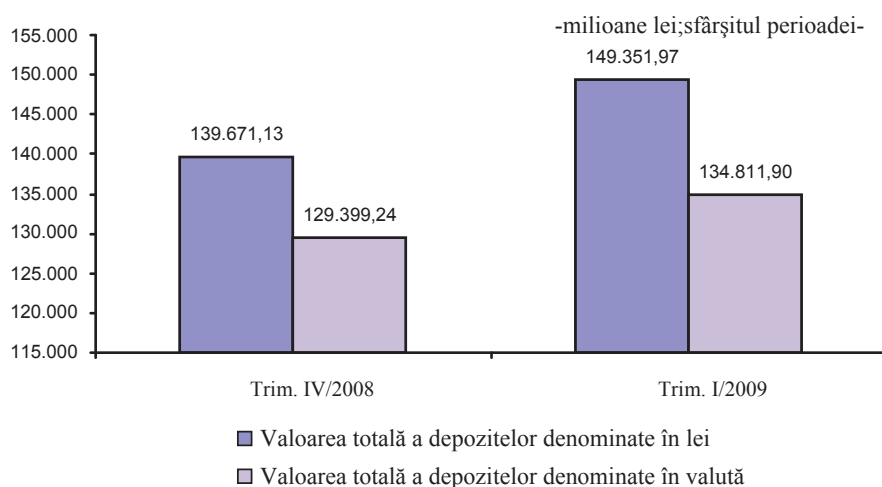
Valoarea totală a depozitelor în sistemul bancar a cunoscut o creștere de 5,61 % la 31 martie 2009 față de 31 decembrie 2008, de la 269.070,37 milioane lei până la 284.163,88 milioane lei.

Grafic 4.2. Evoluția valorii totale a depozitelor în sistemul bancar

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor în lei a ajuns la 149.351,97 milioane lei, în timp ce, la aceeași dată, depozitele în valută însumau 134.811,9 milioane lei.

Grafic 4.3. Dinamica valorii nominale a depozitelor pe monede de denominare

Comparând evoluțiile depozitelor pe monede la sfârșitul primului trimestru al anului 2009, se evidențiază diferențe între cele două categorii de depozite; astfel valoarea totală a depozitelor în lei a crescut mai rapid decât cea a depozitelor în valută (+6,93% variația trimestrială a depozitelor în lei față de +4,18% variația trimestrială a depozitelor în valută), legată mai ales de ratele mari ale dobânzilor pentru depozitele în lei, oferite de instituțiile de credit (în medie de 16,06%).

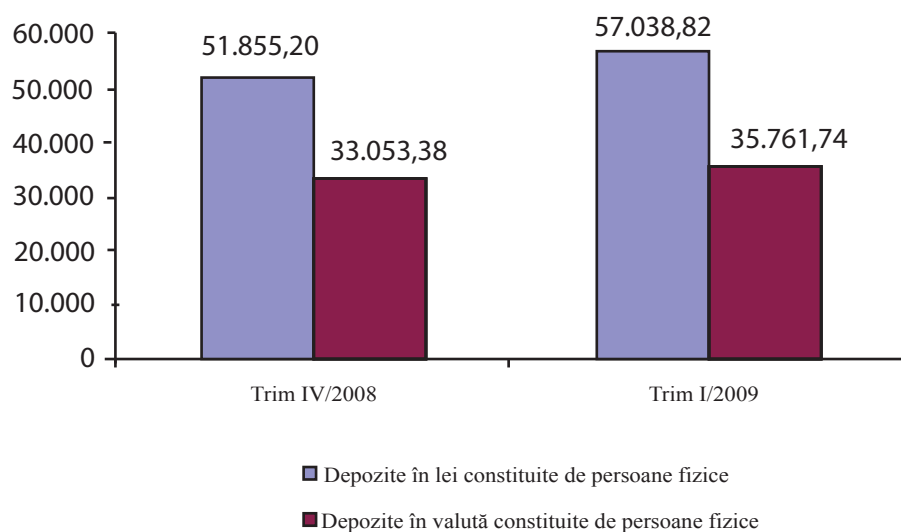
Evoluțiile respective au influențat și structura depozitelor pe monede. Valoarea depozitelor în lei continuă să ocupe ponderea majoritară în cadrul valorii totale a depozitelor (52,56%), la un nivel ușor mai ridicat față de ultimul trimestru al anului 2008 (51,91%).

4.1.2.1. Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice

Valoarea depozitelor persoanelor fizice la finele primului trimestru al anului 2009 era de **92.800,56** milioane lei, înregistrând o tendință ascendentă cu o variație de +9,29% față de trimestrul IV 2008, din care 57.038,82 milioane lei valoarea depozitelor în moneda națională, în creștere cu 10% față de aceeași perioadă și 35.761,74 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută, cu o creștere mai lentă de 8,19% .

La 31 martie 2009, ponderea depozitelor în lei ale persoanelor fizice în totalul depozitelor persoanelor fizice (61,46%) este sensibil egală cu cea înregistrată la sfârșitul anului anterior (61,07%).

Grafic 4.4. Dinamica structurii depozitelor persoanelor fizice, pe monede de denominare

4.1.2.2. Valoarea totală a depozitelor persoanele juridice

Valoarea depozitelor persoanelor juridice la sfârșitul primului trimestru al anului 2009 se cifra la **191.363,32** milioane lei, din care **92.313,15** milioane lei valoarea depozitelor în moneda națională și **99.050,17** echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

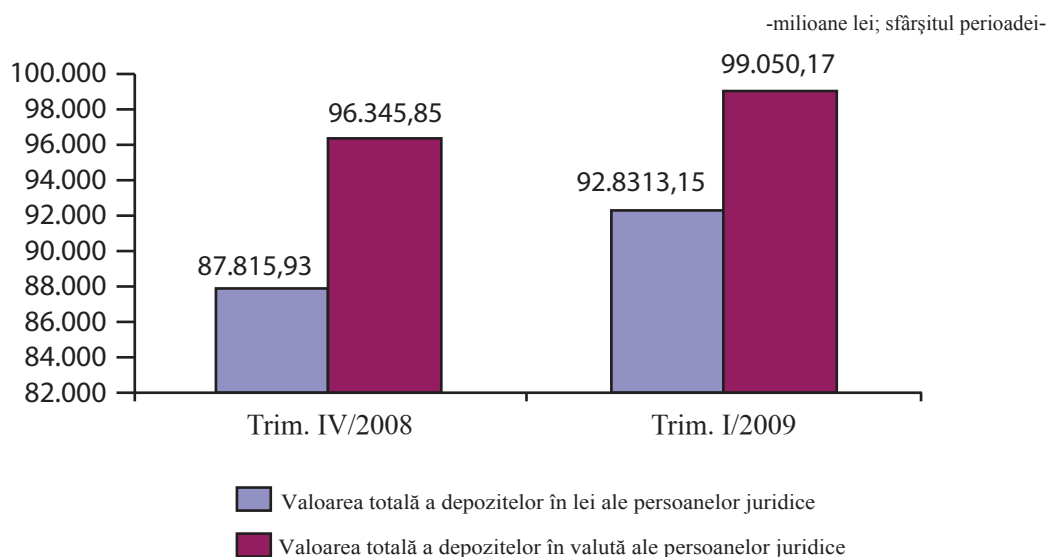
Raportat la finele trimestrului IV al anului 2008, în primele trei luni ale anului 2009 se înregistrează o creștere de 3,91 % la totalul depozitelor persoanelor juridice, variația trimestrială fiind de +5,48% pentru depozitele în lei și +2,81 % pentru cele în valută.

Creșterea depozitelor în lei ale persoanelor juridice, de aproape două ori mai rapidă decât cea a depozitelor în valută, poate fi corelată cu dobânzile extrem de atractive oferite de instituțiile de credit începând cu sfârșitul anului 2008.

Ca urmare a ritmurilor diferite de creștere ale depozitelor în lei și în valută ale persoanelor juridice, ecartul între valorile acestora s-a îngustat în trimestrul I 2009 față de sfârșitul anului 2008, ceea ce a condus și la ușoara majorare a ponderii depozitelor în lei în detrimentul celei a depozitelor în valută.

În continuare este prezentată evoluția valorii depozitelor persoanelor juridice pe monede de denominare.

Grafic 4.5. Dinamica structurii depozitelor persoanelor juridice, pe monede de denominare

4.2. Depozitele la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului

4.2.1. Numărul total de titulari de depozite la instituțiile de credit participante la Fond

Numărul total de titulari de depozite la instituțiile de credit participante la Fond la sfârșitul primului trimestru al anului 2009 era de 17.300.012 persoane, din care 16.350.081 deponenți persoane fizice și 949.931 deponenți persoane juridice.

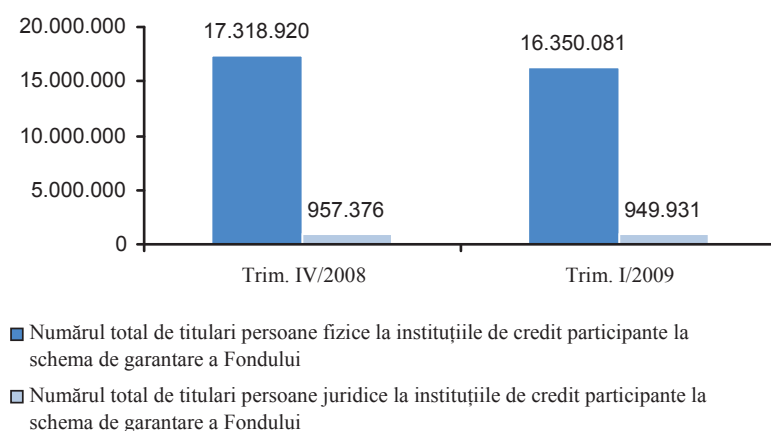
Față de numărul total al deponenților din sistemul bancar la sfârșitul primelor trei luni ale anului 2009, 96,30% dintre aceștia erau concentrați la instituțiile de credit participante la Fond.

Din numărul total al deponenților la instituțiile de credit participante la Fond, ponderea covârșitoare o are numărul persoanelor fizice, mai precis 94,51% la 31 martie 2009, valoare aproximativ egală cu cea înregistrată la sfârșitul trimestrului IV 2008 (94,79%).

În primul trimestru al anului 2009, numărul total al deponenților la instituțiile de credit participante la Fond a scăzut cu 5,34% față de trimestrul IV al anului 2008, evoluție legată direct de scăderea cu 5,59% a numărului deponenților persoane fizice, în aceeași perioadă. La fel ca în cazul numărului deponenților din sistemul bancar (subcap. 4.1.1), una dintre cauzele reducerii numărului de deponenți o reprezintă corecțiile efectuate de instituțiile de credit în datele raportate Fondului.

Evoluția numărului deponenților persoane fizice și juridice este prezentată în graficul următor.

Grafic 4.6. Dinamica numărului de titulari persoane fizice și persoane juridice

4.2.2. Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului se cifra la data de 31 martie 2009 la **268.579,88** milioane lei.

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond reprezenta 94,52% din valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar românesc.

Față de trimestrul IV al anului 2008, în trimestrul I al anului 2009 s-a înregistrat o încetinire a ritmului de creștere a valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, care a ajuns la +4,79%.

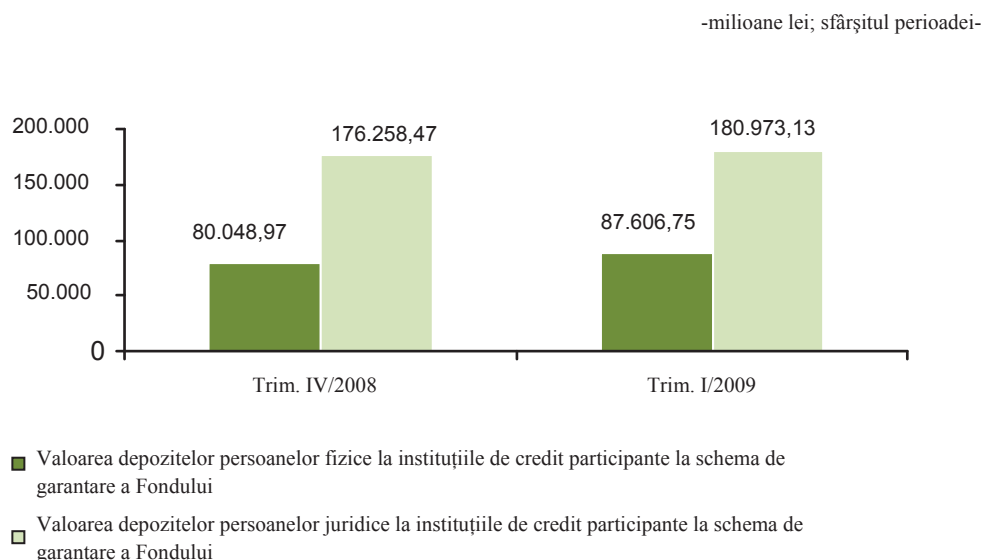
La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor în lei la instituțiile de credit participante la Fond a ajuns la 139.974,10 milioane lei, iar cea a depozitelor în valută la 128.605,78 milioane lei.

Față de valoarea depozitelor în valută, cea a depozitelor în lei a avut o dinamică mai accentuată, variația trimestrială fiind de +6,39% în cazul depozitelor în lei și de +3,10% în cazul depozitelor în valută.

Valoarea depozitelor în lei continuă să fie preponderentă în cadrul valorii totale a depozitelor (52,12 %), fiind la un nivel ușor majorat față de 31 decembrie 2008 (51,33%).

Analizând pe categorii de deponenți, valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice deține în continuare ponderea majoritară, deși valoarea acesteia s-a diminuat cu 1,39 puncte procentuale față de finele anului 2008 în favoarea depozitelor persoanelor fizice, care au ajuns la o pondere de 32,62% în valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond.

Grafic 4.7. Evoluția valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

4.2.2.1. Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice

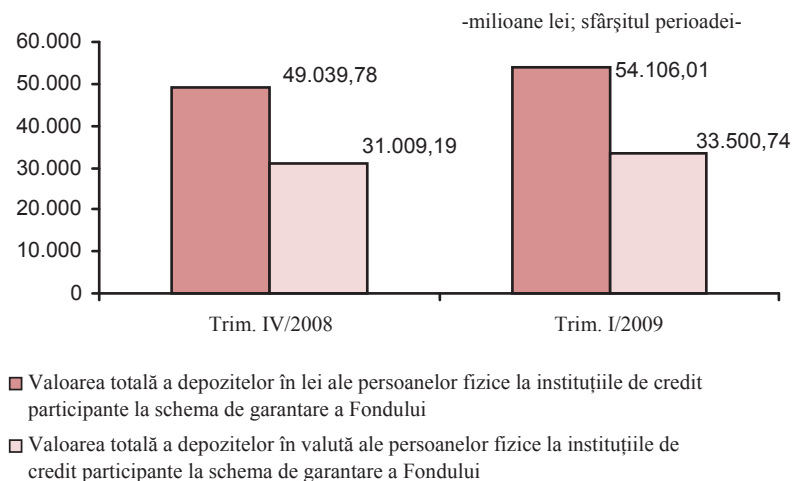
Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului la finele primului trimestru al anului 2009 era de **87.606,75** milioane lei, din care 54.106,01 milioane lei valoarea depozitelor în moneda națională și 33.500,74 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

La 31 martie 2009, ponderea depozitelor în lei ale persoanelor fizice în totalul depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond se ridică la 61,76%, pondere ușor mărită comparativ cu cea de la sfârșitul anului anterior (61,26%).

Ritmul trimestrial de creștere a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond în primele trei luni ale anului 2009 a fost de +9,44 %.

Analiza evoluției depozitelor persoanelor fizice pe monede de denominare reflectă o evoluție ascendentă atât pentru depozitele în lei (+10,33%), cât și pentru cele în valută (+8,03%).

Grafic 4.8. Dinamica valorii depozitelor în lei și valută ale persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului.

4.2.2.2. Valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice

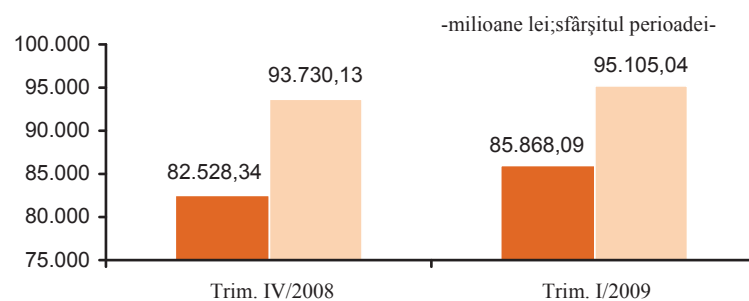
La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului era de 180.973,13 milioane lei, din care 85.868,09 milioane lei depozite în lei și 95.105,04 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

Valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond deține cea mai mare pondere în valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv 67,38%, valoare mai mică cu circa 1 puncte procentuale față de cea înregistrată la sfârșitul anului 2008.

Creșterea relativă a depozitelor persoanelor juridice a fost de +2,67% în trimestrul I 2009. Analiza evoluției pe monede a depozitelor persoanelor juridice indică o creștere mai rapidă a depozitelor în lei (variație trimestrială de +4,05% în trimestrul I 2009), comparativ cu depozitele în valută (variație trimestrială de +1,47% în trimestrul I 2009).

Ponderea valorii depozitelor în valută ale persoanelor juridice în totalul depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond a scăzut de la 53,18% în trimestrul IV 2008 la 52,55% la 31 martie 2009.

Grafic 4.9. Dinamica valorii depozitelor în lei și valută ale persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului

- Valoarea totală a depozitelor în lei ale persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului
- Valoarea totală a depozitelor în valută ale persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului

5. Depozitele garantate

Depozitul garantat este definit ca fiind depozitul a cărui restituire este garantată până la concurența plafonului de garantare.

Garantarea depozitelor aflate în sistemul bancar reprezintă un stimulent important de încurajare a acestei forme de economisire.

De aceea, analizarea comportamentului de economisire sub forma depozitelor bancare este de natură să ofere atât un model explicativ, cât și sugestii de politică monetară pentru a asigura o circulație eficientă a economisirii spre investiții și pentru a realiza, în consecință, premisele echilibrului macroeconomic intern pe piața economiei reale.

5.1. Numărul titularilor de depozite garantate

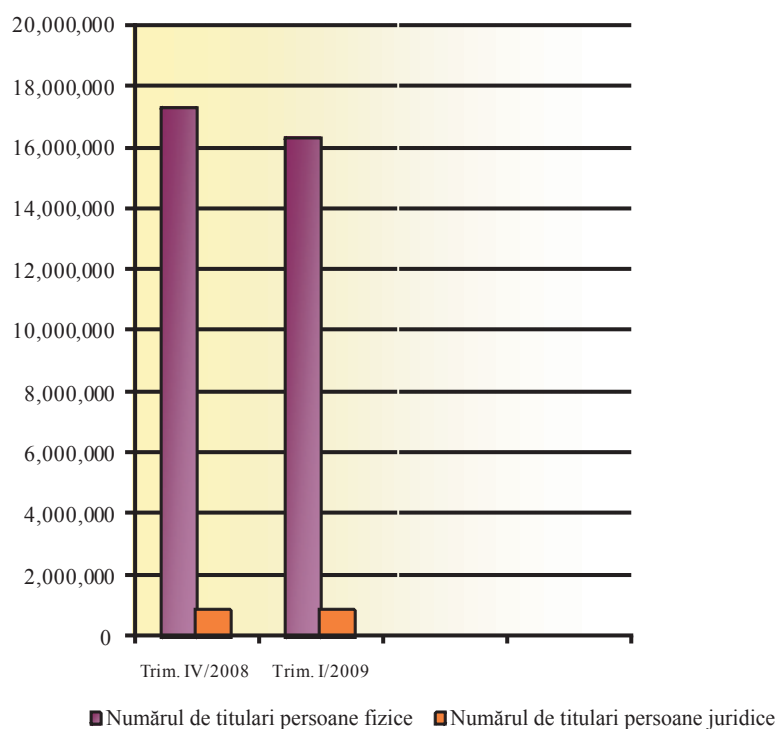
Numărul total de titulari de depozite garantate este de **17.222.643**, la **31 martie 2009** și se prezintă astfel:

- **persoane fizice**, 16.339.990, reprezentând **94,88%** din numărul total al titularilor de depozite garantate, din care:
 - titulari depozite în cadrul plafonului 16.301.498, reprezentând 99,76%
 - titulari depozite peste plafon 38.492, reprezentând 0,24%
- **persoane juridice**, 882.653, reprezentând **5,12%** din numărul total al titularilor de depozite garantate, din care:
 - titulari depozite în cadrul plafonului 840.515, reprezentând 95,23%
 - titulari depozite peste plafon 42.138, reprezentând 4,77%

Numărul titularilor de depozite garantate la 31 martie 2009 a scăzut cu 978.104 deponenți, de la 18.200.747 la 17.222.643, respectiv cu 5,37% față de **trimestrul IV 2008**.

În structura titularilor de depozite garantate, deponenții garantați persoane fizice dețineau ponderea majoritară, respectiv 94,88%, față de ponderea deținută de deponenții garantați persoane juridice de 5,12%.

Grafic 5.1. Evoluția numărului titularilor de depozite garantate

După cum s-a prezentat în capitolul anterior, în expresie nominală, în primul trimestru al anului 2009 **numărul total de titulari de depozite** a fost de **17.300.012**, din care 94,51% era reprezentat de persoane fizice.

Astfel, la 31 martie 2009, **numărul deponenților garantați persoane fizice** reprezenta peste **99,94%** din numărul total al titularilor de depozite persoane fizice, în timp ce, în cazul **persoanelor juridice**, erau garantați **92,92%** dintre deponenți. Această situație este explicabilă dacă avem în vedere că aproape toți deponenții persoane fizice sunt garantați, în timp ce din categoria deponenților persoane juridice există o serie de excluseri de la garantare.

5.2. Valoarea depozitelor garantate

Analiza trimestrială oferă informații suplimentare sugestive privind tendințele în ceea ce privește valoarea depozitelor garantate.

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la schema de garantare, la **31 martie 2009** a fost de 268.579,88 milioane lei, cu **4,79%** mai mare față de **sfârșitul anului 2008**, când valoarea era de 256.307,44 milioane lei.

La sfârșitul trimestrului I 2009 ponderea depozitelor garantate reprezenta **44,65%** în total depozite la instituțiile de credit participante.

Astfel, comparând sfârșitul trimestrului I 2009 cu cel al trimestrului IV 2008, situația valorii depozitelor garantate se prezintă după cum urmează:

În expresie nominală, **valoarea depozitelor garantate** a ajuns, la sfârșitul **trimestrului I 2009** la 119.925,58 milioane lei, cu 5,36% mai mare decât la **sfârșitul anului 2008**, când valoarea era de 113.828,18 milioane lei.

Din totalul depozitelor garantate la 31 martie 2009, **72,79% aparțineau persoanelor fizice**, pondere ușor în creștere față de trimestrul IV 2008 (+ 2,68%).

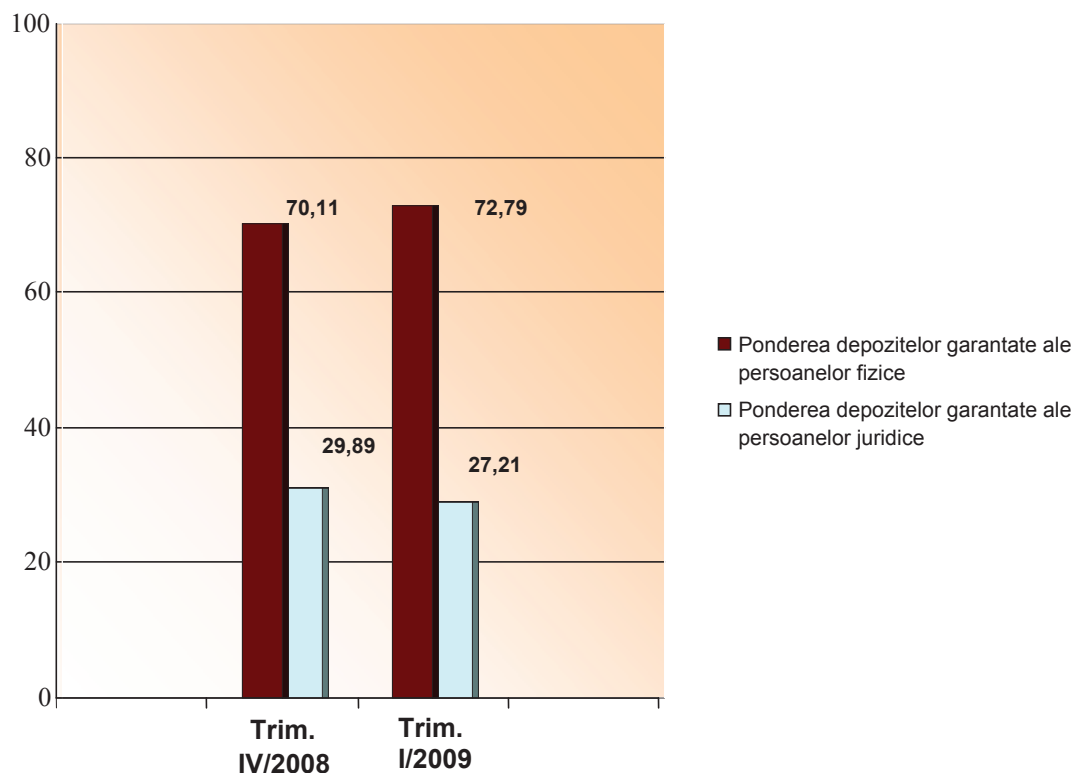
Valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor fizice** a avut un ritm de creștere de 9,38%, în timp ce, din contră, valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor juridice** a cunoscut o diminuare cu 4,09%.

În structură, depozitele garantate la 31 martie 2009 se prezintă astfel:

- **depozite persoane fizice și persoane juridice**
 - depozite ale **persoanelor fizice** 87.291,98 milioane lei, reprezentând 72,79% din valoarea totală a depozitelor garantate.
 - depozite ale **persoanelor juridice** 32.633,60 milioane lei, reprezentând 27,21% din valoarea totală a depozitelor garantate.
- **depozite în cadrul plafonului și peste plafon**
 - depozite **în cadrul** plafonului de garantare 68.164,70 milioane lei reprezentând 56,84% din total depozite garantate.
 - depozite **peste** plafonul de garantare 51.760,88 milioane lei reprezentând 43,16% din total depozite garantate.

Ponderea depozitelor garantate ale persoanelor fizice și ale persoanelor juridice în totalul depozitelor garantate în trimestrul I 2009, comparativ cu sfârșitul anului 2008, este prezentată în figura următoare.

Grafic 5.2. Evoluția ponderilor depozitelor garantate ale persoanelor fizice și juridice în totalul depozitelor garantate

Din punct de vedere al monedei de denominare, depozitele garantate denumite **în lei** au ponderea cea mai importantă (**63,37%**) în totalul depozitelor garantate la sfârșitul trimestrului I 2009, însumând 75.991,29 milioane lei.

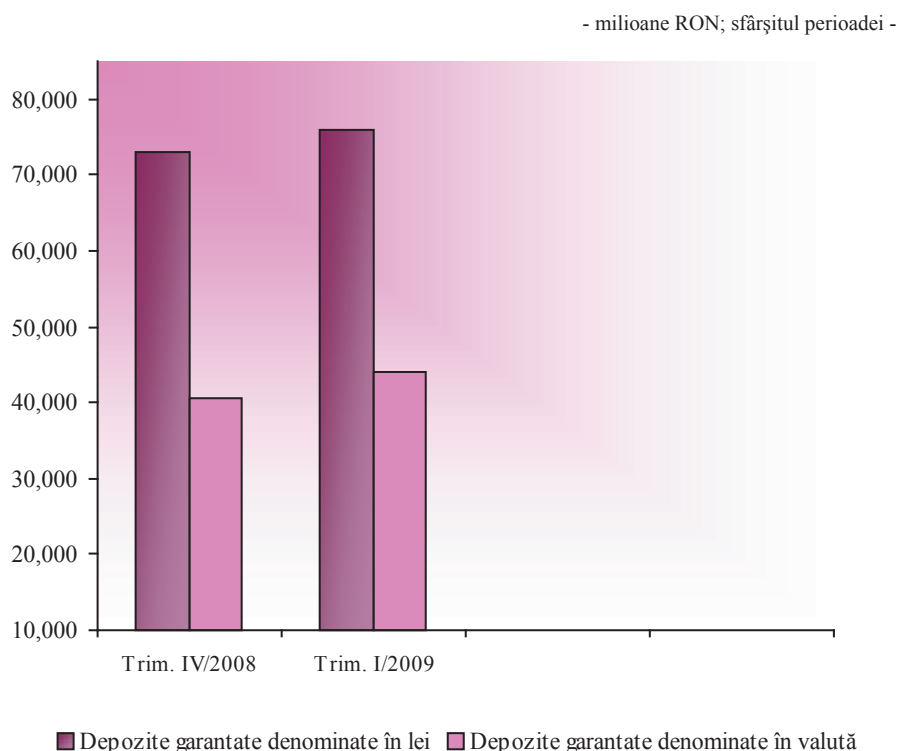
Depozitele garantate denumite **în valută** la sfârșitul trimestrului I 2009 reprezentau **36,63%** în totalul depozitelor garantate, respectiv **43.934,29** milioane lei.

Față de trimestrul IV 2008 depozitele garantate denumite **în lei** au **înregistrat o creștere cu 3,87%** în timp ce depozitele garantate denumite **în valută** s-au majorat cu **8,04%**.

Ponderea depozitelor garantate denumite **în lei** în totalul depozitelor garantate a scăzut în trimestrul I 2009 cu 0,9 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor garantate **în valută** în totalul depozitelor garantate a crescut în trimestrul I 2009 cu 0,9 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Grafic 5.3. Evoluția depozitelor garantate pe monede

5.2.1. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor fizice

La nivelul trimestrului I 2009, valoarea depozitelor garantate ale persoanelor fizice a crescut cu **9,38%** comparativ cu trimestrul IV 2008, depozite alimentate de economiile populației.

În structură, **depozitele garantate ale persoanelor fizice** se prezintă astfel:

- **în cadrul plafonului/peste plafon**

- **depozite în cadrul plafonului**

de garantare 64.095.480,0 mii lei, reprezentând 73,43% din total

- **depozite peste plafonul**

de garantare 23.196.496,7 mii lei, reprezentând 26,57% din total

Comparativ cu trimestrul IV 2008, se constată o creștere mai accentuată a depozitelor persoanelor fizice în cadrul plafonului de garantare cu **11,73%** în comparație cu depozitele persoanelor fizice peste plafonul de garantare unde creșterea este de **3,40%**.

- **în lei/ în valută**

- **depozite în lei:** 53.977.332,9 mii lei, reprezentând 61,84% din total

- **depozite în valută:** 33.314.643,8 mii lei, reprezentând 38,16 % din total

Evoluția pe monede de denominare ne indică faptul că depozitele garantate ale persoanelor fizice în lei au crescut în trimestrul I 2009, cu **10,30%** comparativ cu trimestrul IV 2008, în timp ce depozitele în valută au crescut cu **7,94%** față de sfârșitul trimestrului IV 2008. Din analiză reiese orientarea persoanelor fizice cu precădere către economisirea în lei.

Ponderea depozitelor **în lei** ale persoanelor fizice a înregistrat o creștere în trimestrul I 2009 cu 0,52 puncte procentuale comparativ cu trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor **în valută** a scăzut, în mod corespunzător, în trimestrul I 2009 cu 0,52 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

5.2.2. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor juridice

Depozitele **persoanelor juridice** garantate de Fond însumau la 31 martie 2009, **32.633,60** milioane lei, reprezentând 27,21% din valoarea depozitelor garantate.

În dinamică, valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor juridice** a înregistrat o scădere cu **4,09%** în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008 când însumau 34.025,47 milioane lei.

La nivelul trimestrului I 2009 depozitele garantate ale persoanelor juridice în **lei** s-au diminuat cu 9,13%, în timp ce depozitele garantate ale persoanelor juridice în **valută** au crescut cu 8,36% comparativ cu sfârșitul trimestrului IV 2008.

În structură, **depozitele garantate ale persoanelor juridice** se prezintă astfel:

- **în cadrul plafonului/peste plafon**
 - depozite **în cadrul** plafonului de garantare 4.069.215,6 mii lei,
reprezentând 12,47%
 - depozite **peste** plafonul de garantare 28.564.385,4 mii lei,
reprezentând 87,53%
- **în lei/ în valută**
 - depozite în **lei**: 22.013.954,4 mii lei, reprezentând 67,46 %
 - depozite în **valută**: 10.619.646,6 mii lei, reprezentând 32,54 %

Ponderea depozitelor **în lei** ale **persoanelor juridice** a scăzut, în trimestrul I 2009, cu 3,74 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor **în valută** a crescut, în mod corespunzător, în trimestrul I 2009 cu 3,74 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

6. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora

6.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice

Referitor la numărul de deponenți garantați persoane fizice în cadrul plafonului de **garantare**, respectiv **50.000 euro** la 31 martie 2009, aceștia dețineau o pondere covârșitoare de 99,76 %, respectiv **16.301.498** titulari persoane fizice, din totalul titularilor de depozite garantate de **16.339.990** titulari persoane fizice, ca urmare a majorării plafonului de garantare la persoanele fizice la 50.000 euro per deponent garantat începând cu 15 octombrie 2008.

În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul de deponenți garantați persoane fizice în cadrul plafonului de garantare a scăzut cu **976.515** deponenți, de la 17.278.013 la 16.301.498, respectiv cu 5,65%.

Depozitele între **50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, erau deținute de **27.556** titulari persoane fizice, reprezentând **0,17%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane fizice. În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul titularilor persoane fizice cu depozite între **50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv, a crescut cu **1.029** titulari.

Numărul deponenților garantați persoane fizice care dețineau depozite **peste 100.000 euro**, la 31 martie 2009, era de **10.936** titulari, reprezentând **0,07%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane fizice.

Față de trimestrul IV 2008, numărul deponenților garantați persoane fizice care dețineau depozite **peste 100.000 euro** a scăzut cu **553** titulari.

6.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora

Valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice la 31 martie 2009 este de **87.291.976,7** mii lei în creștere cu **9,38%** față de trimestrul IV 2008.

În structură distribuția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor fizice se prezintă astfel:

- Depozitele în cadrul plafonului, respectiv **50.000 euro**, la **31 martie 2009**, însumau **64.095.480,0** mii lei reprezentând 73,43% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele în cadrul plafonului au crescut cu 11,73%.
- Depozitele **între 50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv, la **31 martie 2009** însumau **7.333.802,8** mii lei reprezentând 8,40% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Comparativ cu trimestrul IV 2008 depozitele **între 50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv au crescut cu 9,06%.
- Depozitele **peste 100.000 euro**, la **31 martie 2009** însumau **15.862.693,9** mii lei reprezentând 18,17% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **peste 100.000 euro**, au crescut cu 0,97%.

7. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora

7.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice

Numărul total de deponenți garantați persoane juridice la 31 martie 2009 este de **882.653** titulari. În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul de deponenți garantați persoane juridice a scăzut cu **2.065** deponenți, de la 884.718 la 882.653, respectiv cu 0,23%.

Referitor la numărul de deponenți garantați persoane juridice, care dețineau depozite **mai mici sau egale cu plafonul de garantare**, respectiv **20.000 euro**, la 31 martie 2009 acesta era de **840.515** titulari, reprezentând **95,23%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.

Față de trimestrul IV 2008 numărul de deponenți garantați persoane juridice dețineau depozite **mai mici sau egale cu plafonul de garantare** a crescut cu 2.138 titulari.

Titularii care dețineau depozite între **20.001 euro și 50.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **22.223** titulari, reprezentând **2,52%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.

Comparativ cu trimestrul IV 2008, numărul titularilor persoane juridice care dețineau depozite între **20.001 euro și 50.000 euro** inclusiv a scăzut cu 2.492 titulari, respectiv cu **10,08%**.

Numărul deponenților garantați care dețineau depozite între **50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însuma **9.671** titulari, reprezentând **1,09%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.

Astfel, în trimestrul I 2009 numărul deponenților garantați cu depozite între **50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv a scăzut cu **580** titulari în raport cu trimestrul IV 2008.

Numărul deponenților garantați persoane juridice care dețineau depozite **peste 100.000 euro**, la 31 martie 2009, era de **10.244** titulari, reprezentând **1,16%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice. Comparativ cu sfârșitul trimestrului IV 2008, numărul deponenților garantați persoane juridice a scăzut cu **1.131** titulari.

7.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora

Valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice la 31 martie 2009 este de **32.633.601,0** mii lei, în scădere cu **4,09 %** față de trimestrul IV 2008.

În structură, distribuția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor juridice se prezintă astfel:

- Depozitele în cadrul plafonului, respectiv **20.000 euro** la 31 martie 2009, însumau **4.069.215,6** mii lei reprezentând 12,47% din total depozite garantate ale persoanelor juridice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele în cadrul plafonului s-au diminuat cu 11,20%.
- Depozitele peste plafon, respectiv **20.000 euro** la 31 martie 2009, însumau **28.564.385,4** mii lei reprezentând 87,53% din total depozite garantate ale persoanelor juridice

din care:

- Depozitele **între 20.001 euro și 50.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **2.970.332,5** mii lei, reprezentând 10,40% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Comparativ cu trimestrul IV 2008 depozitele **între 20.001 euro și 50.000 euro** inclusiv, au scăzut cu **8,06%**.
- Depozitele **între 50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **2.743.439,9** mii lei, reprezentând 9,60% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **între 50.001 euro și 100.000 euro** inclusiv au scăzut cu **7,85 %**.
- Depozitele **peste 100.000 euro** la 31 martie 2009 inclusiv, însumau **22.850.613** mii lei, reprezentând 80,0% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **peste 100.000 euro** s-au redus cu **1,66%**.

8. Valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari

Valoarea **depozitelor efectiv garantate** este definită ca valoarea totală a depozitelor din categoria celor garantate, rambursabile în cadrul plafonului de garantare în cazul producerii evenimentului de faliment al instituțiilor de credit, și se calculează după formula:

valoarea totală a depozitelor efectiv garantate = valoarea totală a depozitelor garantate având valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare + numărul deponenților garantați cu depozite ale căror valori sunt mai mari decât plafonul de garantare × echivalentul în lei al plafonului de garantare (50.000 euro pentru persoane fizice și 20.000 euro pentru persoane juridice)

Pe perioada analizată, situația valorii depozitelor efectiv garantate se prezintă după cum urmează:

La 31 martie 2009 **depozitele efectiv garantate**, în valoare de 79.883.911,7 mii lei, reprezintă **66,61%** din totalul de 119.925.577,7 mii lei aferent depozitelor garantate aflate în evidențele instituțiilor de credit. În **trimestrul I 2009**, comparativ cu **trimestrul IV 2008**, valoarea depozitelor efectiv garantate a sporit cu **9,10%**.

În structură, valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari se prezintă după cum urmează:

Total 79.883.911,7 mii lei

din care:

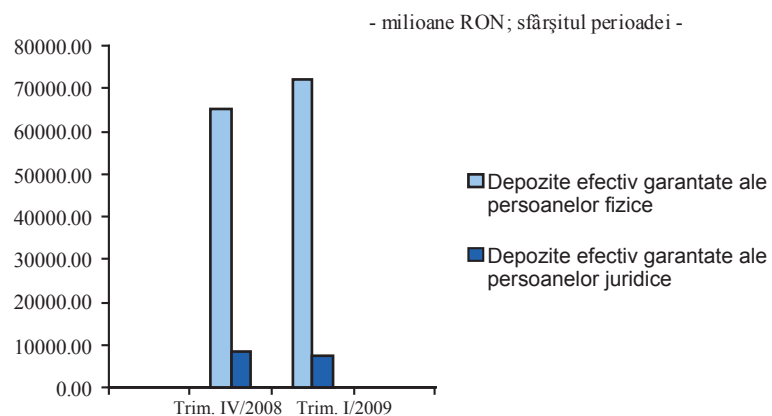
- persoane fizice 72.245.776,1 mii lei, reprezentând 90,44% din total
- persoane juridice 7.638.135,6 mii lei, reprezentând 9,56% din total.

Depozitele efectiv garantate ale **persoanelor fizice** au crescut cu **11,24%** în trimestrul I 2009 comparativ cu trimestrul IV 2008.

Depozitele efectiv garantate ale **persoanelor juridice** au înregistrat o scădere cu **7,71%** în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008.

O imagine sinoptică a evoluției valorii depozitelor efectiv garantate este prezentată în figura următoare.

Grafic 8.1. Evoluția valorii depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari

9. Valoarea medie și gradul de concentrare a depozitelor

9.1. Valoarea medie a depozitelor

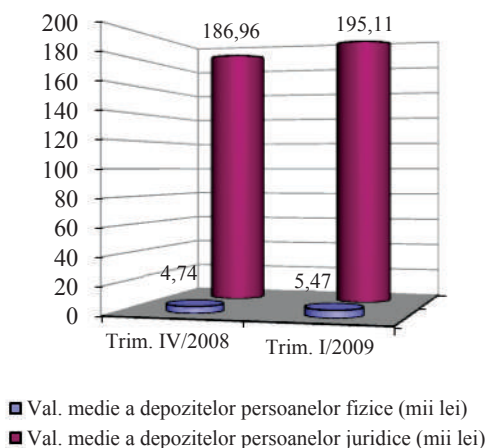
La 31 martie 2009, valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice din sistemul bancar românesc a fost de 5,47 mii lei, consemnând o creștere cu 15,19% față de sfârșitul anului 2008.

În cazul persoanelor juridice, valoarea medie a unui depozit la finele primelor trei luni ale anului 2009 era de 195,11 mii lei (+4,36% comparativ cu 31 decembrie 2008).

Se remarcă dinamica mai rapidă a valorii medii a depozitelor persoanelor fizice comparativ cu cea a depozitelor persoanelor juridice, aceasta fiind explicată, în ciuda reducerii numărului deponenților persoane fizice, de variația mai mare a valorii depozitelor persoanelor fizice față de cea a depozitelor persoanelor juridice.

Evoluția valorii medii a depozitelor în sistemul bancar, pe categorii de deponenți, este prezentată în graficul de mai jos.

Grafic 9.1. Valoarea medie a depozitelor din sistemul bancar, pe categorii de deponenți

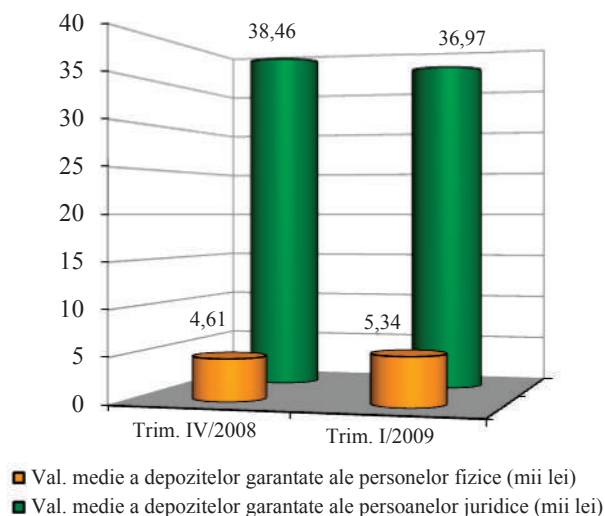

În cazul instituțiilor de credit participante la Fond, valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice se situa, la 31 martie 2009 la 5,36 mii lei, în timp ce în cazul persoanelor juridice valoarea medie a depozitelor era de 190,5 mii lei. Similar evoluției care a avut loc pe ansamblul instituțiilor din sistemul bancar românesc, și în cazul instituțiilor de credit participante se constată o majorare a valorii medii a depozitelor față de sfârșitul anului 2008, cu o variație trimestrială ușor mai mare pentru depozitele persoanelor fizice (+16,02%), în timp ce pentru persoanele juridice creșterea este mai lentă (+3,47%).

9.2. Valoarea medie a depozitelor garantate

În primele trei luni ale anului 2009, valoarea medie a depozitelor garantate a înregistrat evoluții opuse pe cele două categorii de deponenți. Astfel, la 31 martie 2009 față de 31 decembrie 2008, valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice a cunoscut o creștere cu 15,84%, în timp ce valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor juridice a urmat o traiectorie descrescătoare, cu o variație trimestrială de -3,87%.

Grafic 9.2. Valoarea medie a depozitelor garantate, pe categorii de deponenți

Comparând valorile medii la 31 martie 2009 ale depozitelor garantate pe categorii de deponenți cu cele ale depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, se observă că, pentru persoanele fizice, cele două valori sunt aproximativ egale (5,34 mii lei valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice față de 5,36 mii lei valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond), situație determinată de faptul că deponenții persoane fizice intră aproape în totalitate în sfera de garantare a Fondului.

Nu același lucru este valabil în cazul persoanelor juridice, valoarea medie a depozitelor garantate ale acestora fiind de 36,97 mii lei, de aproape 5 ori mai mică decât valoarea medie a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond (190,5 mii lei). Această diferență se explică prin faptul că din sfera de garantare a Fondului sunt excluse o serie de categorii de persoane juridice, în principal cele care au cunoștințele și experiența necesare pentru evaluarea riscului de nerambursare a plasamentelor efectuate.

9.3. Gradul de concentrare a numărului de titulari de depozite garantate

La 31 martie 2009, analiza ABC³ a gradului de concentrare a numărului titularilor de depozite garantate indică faptul că 83,21% dintre aceștia erau concentrați la 7 instituții de credit participante la Fond, adică la 21,87% din numărul total al instituțiilor de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor din România. Față de trimestrul IV 2008, când acest grad era de 84,32%, se remarcă o diminuare a concentrării cu 1,11 puncte procentuale.

9.4. Gradul de concentrare a valorii depozitelor garantate

Finele trimestrului I 2009 se caracterizează printr-o concentrare a 80,08% din valoarea totală a depozitelor garantate la un număr de 7 instituții de credit participante la Fond (21,88% din numărul total al instituțiilor de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor din România). Astfel, rezultatul analizei ABC a gradului de concentrare a valorii depozitelor garantate reflectă menținerea la aproape același nivel de la 31 decembrie 2008 (79,42%).

³ Analiza ABC este analiza care pune în evidență celebra proporție euristică funcțională 80/20 (80% din esența funcțională a unui agregat instituțional oarecare este concentrată în 20% din structura celui agregat).

10. Factorii de influență asupra economisirii

Comportamentele financiare ale persoanelor fizice sau juridice au cauzalități diverse, unele dintre acestea fiind total non-economice (efectul de contagiune, așteptări subiective, efecte psihologice, etc.). Totuși, în general, ele sunt în corelație directă cu dinamica unor variabile macroeconomice care sunt fie generatoare, fie condiționează comportamentul de economisire, atât la nivelul volumului, cât și la nivelul structurii „portofoliului” de economisire. În cele ce urmează vom compara evoluția depozitelor totale și garantate ale persoanelor fizice și juridice cu aceea a câtorva variabile macroeconomice care, într-o anumită măsură, constituie cauzalități ale dinamicii acestora, în vederea desprinderii unor concluzii privind comportamentele medii (statistice) în domeniul economisirii.

10.1. Inflația

Inflația în trimestrul I din 2009 a urmat o traiectorie ascendentă, astfel încât indicele prețurilor de consum – variația anuală – s-a situat la sfârșitul lunii martie 2009 la 6,71%. Accelerarea cu 0,41 puncte procentuale a ritmului anual de creștere a prețurilor de consum față de luna decembrie 2008 s-a datorat preponderent efectului deprecierii semnificative a monedei naționale, în urma înrăutățirii percepției investitorilor cu privire la vulnerabilitățile și perspectivele economice și în relație directă cu amplificarea efectelor negative ale crizei financiare și economice globale.

Contrar evoluțiilor din trimestrele precedente, în care prețurile volatile au reprezentat un factor de dezinflație, în primele trei luni ale anului 2009 acestea au constituit o sursă importantă de presiune inflaționistă (+1,7 puncte procentuale față de decembrie 2008, ajungând la 4,2% în martie 2009).

De asemenea, o contribuție considerabilă la accelerarea inflației anuale, de dimensiune comparabilă cu cea a prețurilor volatile, au avut prețurile produselor din tutun, în pofida ponderii net inferioare deținute în coșul de consum. Impactul acestei grupe a fost semnificativ ca urmare a modificărilor intervenite la nivelul accizelor asociate, respectiv devansarea calendarului de majorare a accizei în euro și actualizarea cursului de transformare în lei.

Anticipațiile producătorilor au condus la creșterea graduală a prețurilor la această grupă de produse chiar înainte de aplicarea deciziei de devansare a măsurilor de modificare a nivelului accizelor (prima etapă de modificare a accizelor a fost programată luna aprilie 2009). Sub acțiunea celor doi factori amintiți, rata anuală de creștere a prețurilor produselor din tutun a urcat la 18,9% în luna martie (+5,2 puncte procentuale față de luna decembrie 2008).

În ciuda conturării tot mai clare a tendinței de scădere a consumului, anticipațiile inflaționiste ale operatorilor comerciali au determinat o curbă constant ascendentă a inflației, formând un element semnificativ de frânare a dezinflației. Evoluția diametral opusă din industria prelucrătoare și participarea considerabilă a importurilor la satisfacerea consumului intern pun în evidență rolul avut de volatilitatea cursului de schimb în modificarea percepției managerilor, în special din comerțul cu amănuntul, în trimestrul I din 2009, comparativ cu trimestrul IV din 2008.

Riscurile inflaționiste ca urmare a evoluției pe termen scurt a cererii au continuat să fie semnificative, datele statistice pentru trimestrul I din 2009 sugerând stoparea creșterii economice, precum și o diminuare drastică a dinamicii cererii interne.

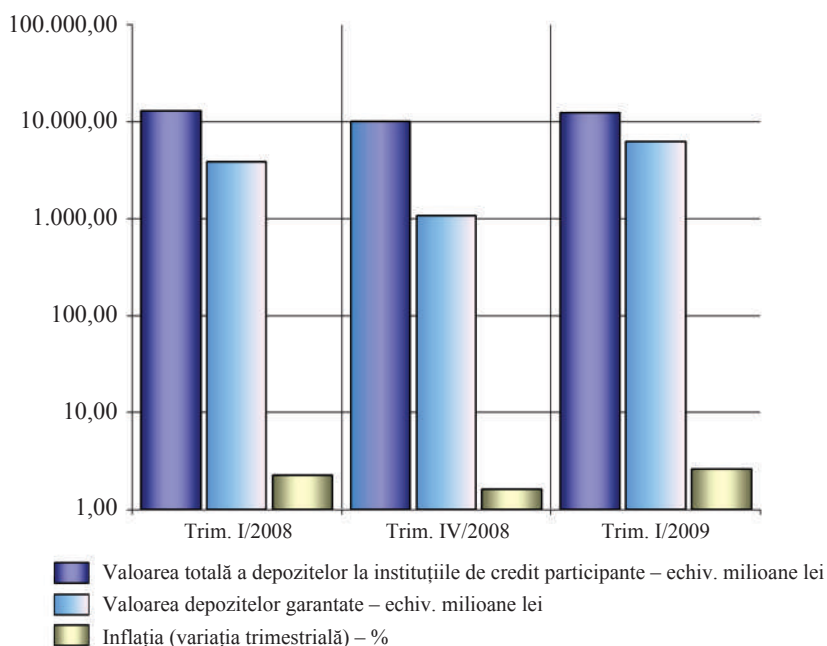
Pe perioada analizată în studiu, inflația și valoarea depozitelor bancare^{4 5} se prezintă după cum urmează:

Tabel 1

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009
1.	Depozite bancare (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44
2.	Depozitele garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40
3.	Inflația (variația trimestrială) - %	2,25	1,62	2,64

Corelația dintre dinamica depozitelor totale și a inflației este pozitivă și de intensitate medie în trimestrul I 2009 comparativ cu trimestrul IV 2008 și trimestrului I 2008 (după cum se poate observa din graficul următor), ceea ce confirmă faptul că impactul inflației asupra comportamentului de economisire prin cererea de depozite bancare este unul favorabil acțiunilor de constituire de depozite garantate. Aceasta înseamnă că rolul dobânzii bancare pasive de preservare a puterii de cumpărare a economisirilor prin depozite bancare garantate este considerat semnificativ, dacă se consideră ultimele evoluții din anul 2008 și trimestrul I din 2009. Totuși, trebuie remarcat faptul că fluxul trimestrial al depozitelor garantate a înregistrat o creștere semnificativă în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008, ceea ce a schimbat natura corelației cu inflația. În trimestrul I din 2009, comportamentul de economisire începe să se schimbe, în concordanță și cu fenomenele ce s-au produs în legătură cu impactul efectelor negative ale crizei financiare. Pe fondul reducerii consumului final, fluxurile trimestriale ale depozitelor bancare garantate au fost în trimestrul I din 2009 de circa 5,67 ori mai mari față de cele din trimestrul IV din 2008, ritmuri de creștere cu mult mai mari în comparație cu inflația din aceeași perioadă.

Grafic 10.1. Evoluția depozitelor bancare, a depozitelor garantate și a inflației

⁴ Reprezintă valoarea depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond

⁵ Valoarea depozitelor bancare se poate exprima ca stoc la sfârșitul perioadei sau ca flux (diferența între valoarea depozitelor bancare la sfârșitul perioadei și începutul perioadei de analiză).

10.2. Rata nominală a dobânzii bancare pasive

Randamentele pieței interbancare au continuat să crească în trimestrul I 2009, iar cursul leu/euro și-a sporit sensibil volatilitatea, sub influența extinderii ariei și magnitudinii crizei financiare internaționale, dar, mai ales, a manifestării și amplificării efectelor negative exercitate de aceasta asupra economiilor emergente.

Ratele dobânzilor pieței monetare interbancare s-au poziționat la niveluri înalte și în trimestrul I din 2009, resimțind influența schimbării structurale pe care a reprezentat-o trecerea sistemului bancar în poziție netă deficitară a lichidității. Efectele acestora au fost amplificate de acțiunea unor factori externi – decurgând din prelungirea și accentuarea efectelor crizei financiare internaționale – care s-au concretizat în creșteri sporadice neobișnuit de ample ale randamentelor interbancare și implicit în sporirea sensibilă a volatilității acestora.

Rata dobânzii bancare pasive constituie, în mod evident, coeficientul de fructificare directă al depozitelor. Pe perioada analizată, valoarea nominală a acestui indicator a crescut atât la depozitele în lei cât și la cele denominate în valută (atât pentru persoane fizice cât și pentru persoane juridice) la nivelul trimestrului I 2009, comparativ cu trimestrul IV 2008. La depozitele denominate în lei, între cele două trimestre menționate se înregistrează o creștere a ratei dobânzii bancare pasive, pentru depozitele constituite în lei de către persoanele fizice, cu mult mai mare comparativ cu rata corespunzătoare a dobânzii la depozitele constituite în valută de către persoanele fizice. Același fenomen se manifestă și în cazul persoanelor juridice, dar cu o intensitate mai mică. Datele statistice privind dinamica ratei dobânzii bancare pasive și dinamica depozitelor garantate se prezintă în tabelul următor.

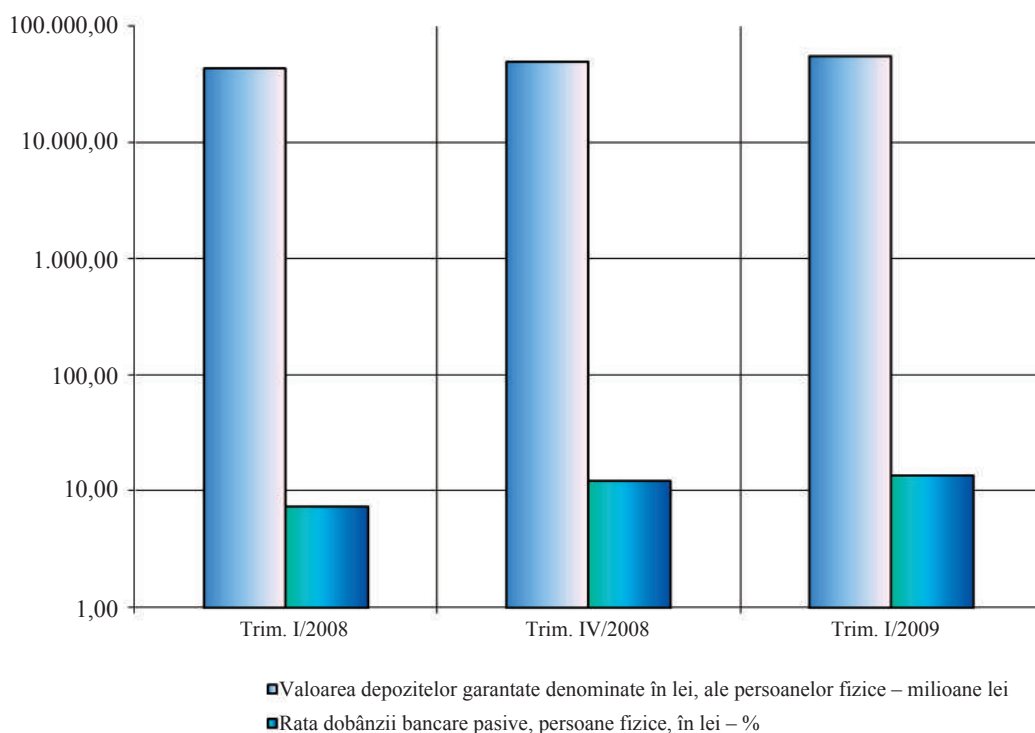
Tabel 2

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele fizice în lei (mil. lei)	42.806,50	48.937,29	53.977,33	10,30	26,10
2	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele fizice în valută (echivalent mil. lei)	27.893,35	30.865,43	33.314,64	7,94	19,44
3	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele juridice în lei (mil. lei)	23.972,86	24.225,20	22.013,95	-9,13	-8,17
4	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele juridice în valută (echivalent mil. lei)	8.644,34	9.800,26	10.619,65	8,36	22,85
5	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele fizice, în lei - % -	7,34	12,12	13,70*	13,04	86,65
6	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele fizice, în valută - % -	3,88	5,36	6,04*	12,69	55,67
7	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele juridice, în lei - %	8,09	14,81	15,61*	5,40	92,95
8	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele juridice, în valută - %	3,63	6,12	5,87*	-4,08	61,71

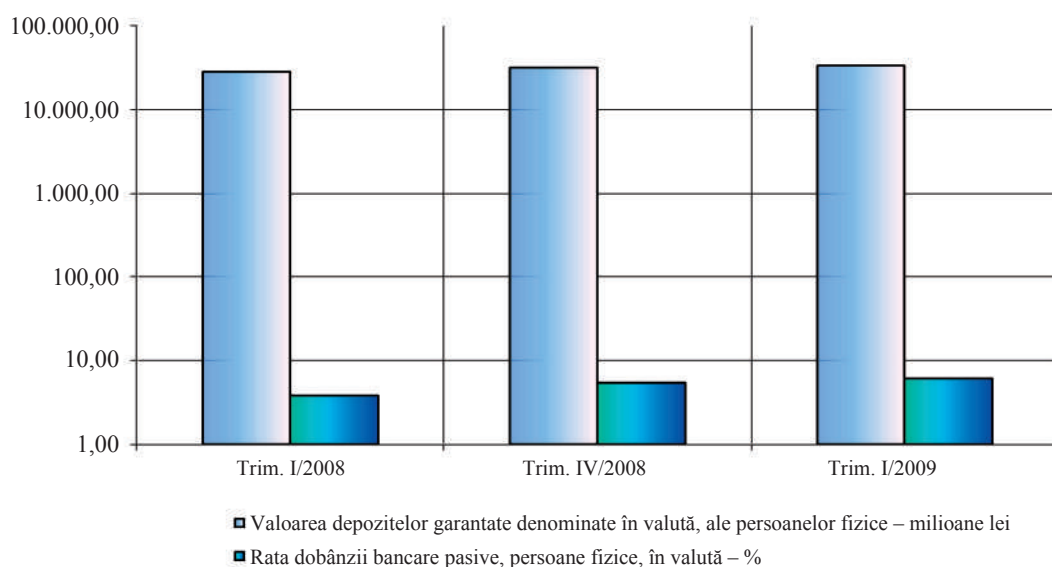
* Estimări CCFM

Relațiile de cauzalitate dintre valoarea depozitelor garantate în lei și rata nominală a dobânzii bancare pasive sunt pozitive (direct proporționale) și destul de intense. Sugestive sunt, în acest sens, graficele următoare.

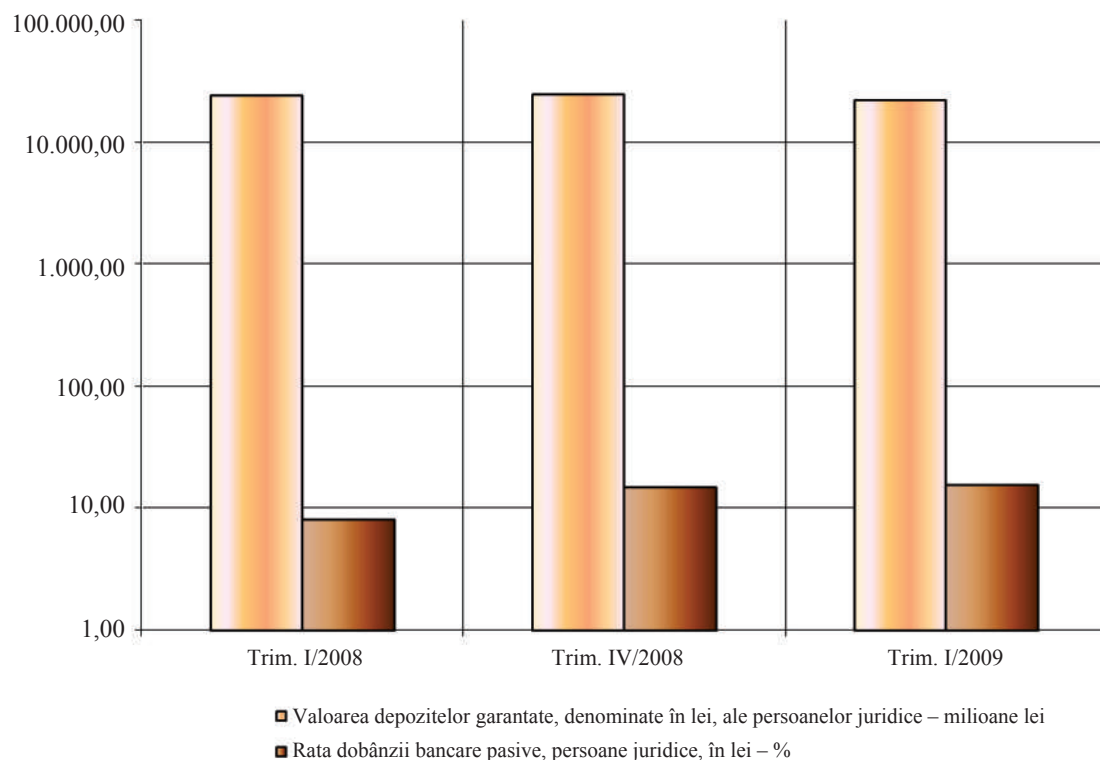
Grafic 10.2. Evoluția depozitelor garantate, constituite în lei, ale persoanelor fizice și a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în lei ale persoanelor fizice

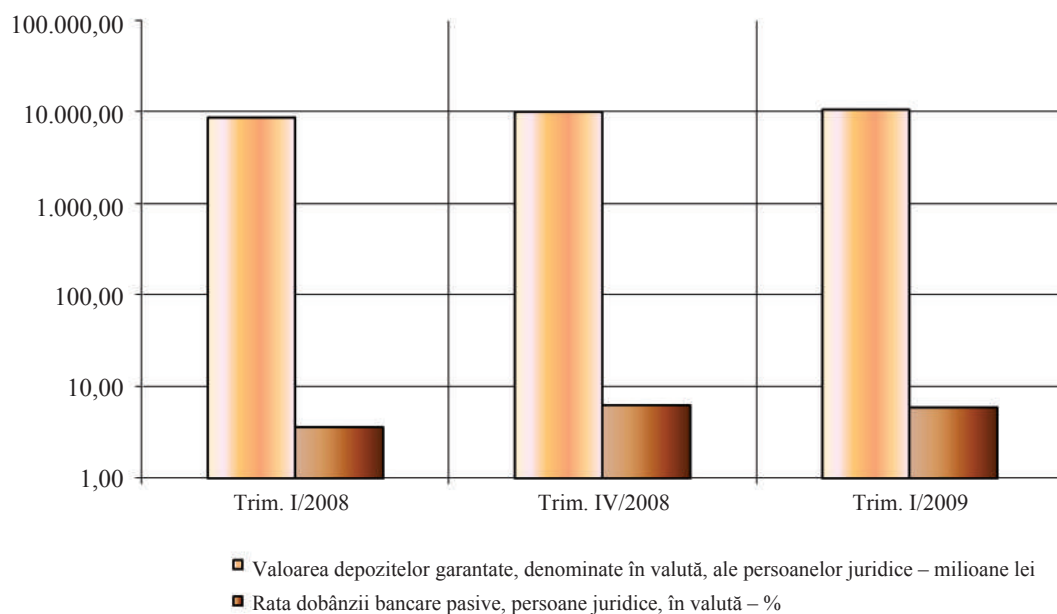
Grafic 10.3. Evoluția depozitelor garantate, constituite în valută, ale persoanelor fizice și a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în valută ale persoanelor fizice

Grafic 10.4. Evoluția depozitelor garantate, constituite în lei, ale persoanelor juridice și a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în lei ale persoanelor juridice

Grafic 10.5. Evoluția depozitelor garantate, constituite în valută, ale persoanelor juridice și a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în valută ale persoanelor juridice

Politica monetară a Băncii Naționale a României în trimestrul I 2009 s-a concretizat, în principal, în reducerea nivelului dobânzii de politică monetară, controlul ferm al masei monetare și menținerea nivelului ridicat al rezervei minime obligatorii în lei și valută

Efectul evoluției dobânzii de politică monetară s-a manifestat la nivelul randamentelor interbancare care, în general, s-au aliniat (ca ritm de modificare) în perioada analizată, dobânzii BNR, ca urmare a acceptării, de către banca centrală, în integralitate a ofertelor instituțiilor de credit la licitațiile de depozite pe scadență scurtă (două săptămâni). Au fost efectuate și operațiuni open – market pe maturități mai scurte, care au facilitat, pe ansamblu, o bună rezistență și contracarare a șocurilor temporare asupra lichidității.

10.3. Produsul Intern Brut

Produsul Intern Brut reprezintă unul dintre cei mai cuprinzători indicatori economici ce reflectă „starea națiunii”, iar corelația statistică dintre evoluția acestuia și evoluția indicatorilor privind depozitele bancare, în general, este de natură să ajute la identificarea cauzalităților sau/și condiționalităților formării și modificării comportamentelor de economisire. Pe perioada analizată, situația se prezintă ca în tabelul următor:

Tabel 3

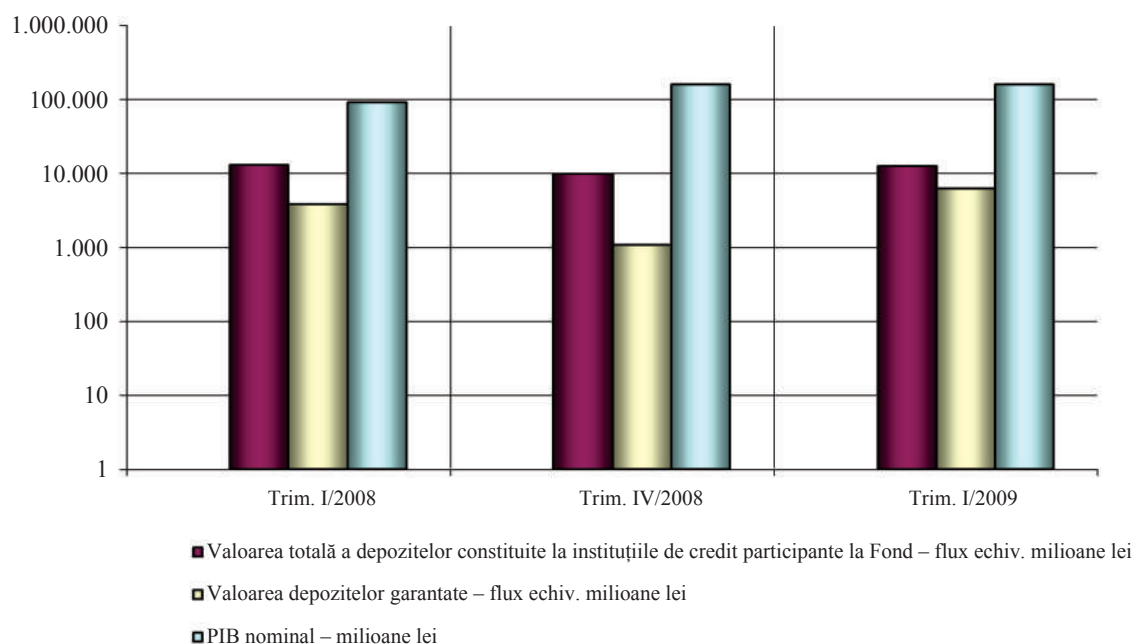
Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Depozite bancare (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44	24,71	-3,85
2.	Depozitele garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40	467,38	61,53
3.	PIB nominal – milioane lei	91.130,30	159.430,40	157.038,94*	-1,50	72,32

* Estimări CCFM

Dinamica comportamentului de constituire a depozitelor bancare nu este influențată în mod direct de dinamica PIB, ci efectul acestuia din urmă este mediat de dinamica altor variabile macroeconomice legate cauzal sau structural. În timp ce PIB-ul nominal a scăzut cu 1,50 % în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008 și a crescut cu 72,32% în raport cu trimestrul I 2008, fluxurile trimestriale pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond au fost superioare în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008 cu peste 24,71%, dar mai reduse cu 3,85% în raport cu trimestrul I 2008.

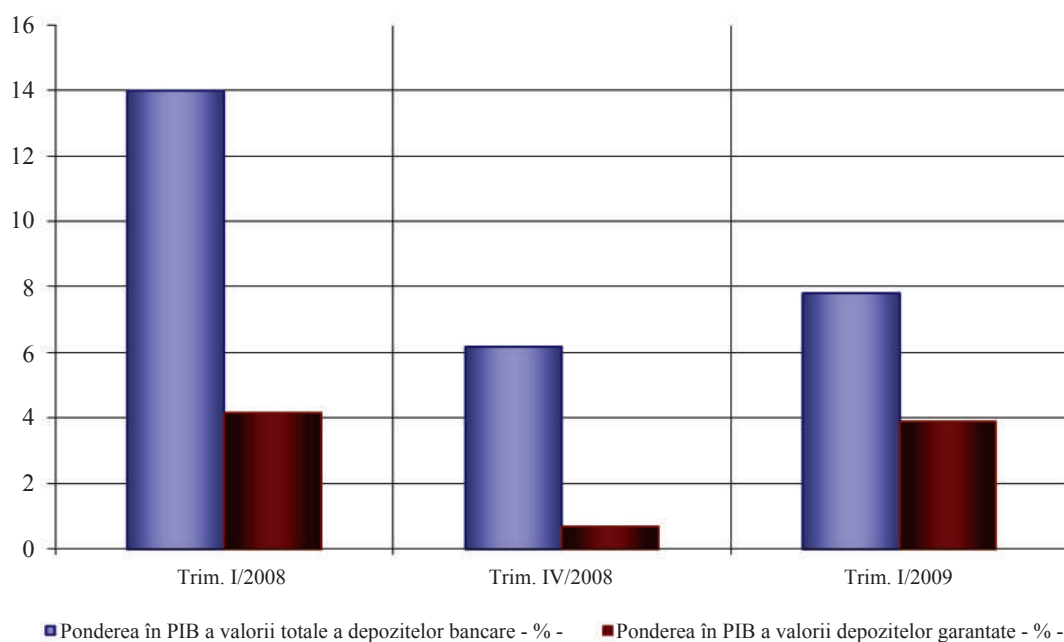
Cauzalitatea corelațiilor trebuie căutată în factorii de creștere ai PIB. Este de menționat că în trimestrul I 2009, dinamica PIB a fost susținută de presiunea cererii de ansamblu, cu departajarea impactului reducerii consumului gospodăriilor populației și cel al societăților comerciale nefinanciare.

Grafic 10.6. Evoluția Produsului Intern Brut, a depozitelor totale și a depozitelor garantate constituite la instituțiile de credit participante la Fond

Analiza ponderii fluxurilor semestriale corespunzătoare depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum și a celor pentru depozitele garantate în PIB se prezintă ca în graficul următor.

Grafic 10.7. Ponderea în Produsul Intern Brut a depozitelor totale și a depozitelor garantate constituite la instituțiile de credit participante la Fond

Trebuie menționat că există o tendință de creștere a ponderii în PIB a fluxurilor monetare corespunzătoare depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum și a celor pentru depozitele garantate. Pentru anul 2008, PIB a avut o creștere constantă și destul de semnificativă, iar fluxurile monetare pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum și cele pentru depozitele garantate au fost pozitive, dar cu tendință de reducere constantă. În trimestrul I din 2009, valoarea PIB s-a redus în raport cu trimestrul IV 2008, în timp ce ponderea fluxurilor monetare pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum și cele pentru depozitele garantate au crescut semnificativ, fapt ce însă nu poate fi utilizat într-o predicție pe termen scurt. În anul 2009, așa cum am anticipat în raportul prezentat anterior, corelația pornește de la alte premise: PIB a înregistrat sporuri negative, iar comportamentul de economisire a populației și a agenților economici s-a schimbat semnificativ în raport cu anul 2008.

10.4. Economisirea totală

Din perspectiva economisirii totale, comportamentul de economisire sub forma depozitelor bancare se prezintă astfel:

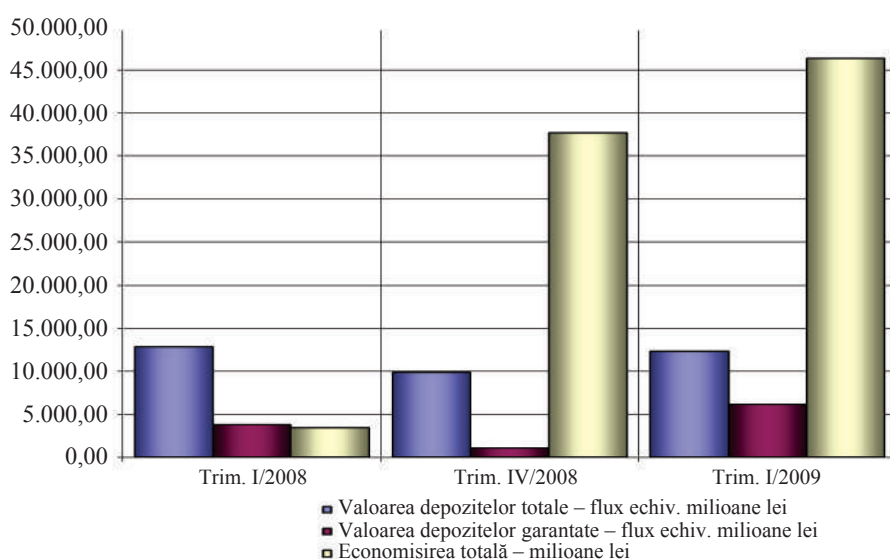
Tabel 4

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Depozite total (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44	24,71	-3,85
2.	Depozite garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40	467,38	61,53
3.	Economisire totală ⁶ – milioane lei	3.456,00	37.698,50	46.312,30*	22,85	1240,05

* Estimări CCFM

Evoluția celor trei indicatori se prezintă ca în figura următoare.

Grafic 10.8. Evoluția depozitelor garantate (fluxuri trimestriale) și a economisirii totale

⁶ Diferența dintre PIB și consumul final

Valoarea fluxurilor bancare pentru economisire a sporit în trimestrul I din 2009 cu 24,71% în raport cu trimestrul IV din 2008, un nivel superior ritmului de creștere în aceeași perioadă a economisirii totale (22,85%), ceea ce confirmă tendința de sporire a ponderii economisirii sub formă de depozite bancare.

De asemenea, se observă creșterile neașteptate ale valorii fluxurilor bancare pentru depozitele garantate (o creștere în trimestrul I din 2009 de 5,67 ori față de trimestrul IV din 2008).

10.5. Creditul bancar neguvernamental

Creditul acordat sectorului privat și-a redus ritmul de creștere în raport cu nivelul record pe care l-a înregistrat în anul 2008. Evoluția acestor împrumuturi a resimțit efectul inhibitor pe care l-au exercitat asupra ofertei de credite criza financiară internațională și în particular:

- 1) aplicarea noilor coeficienți de provizionare a creditelor în valută;
- 2) creșterea costurilor resurselor atrase de la „băncile – mamă” și posibila reducere a acestor fluxuri;
- 3) amplificarea practicii de transferare în străinătate a unor părți din portofoliul de credite al băncilor.

În acest sens, au acționat:

- a) comportamentul agenților economici de a face apel la împrumuturi mult mai prudent, după o analiză mult mai amănunțită asupra solvabilității proprii pe termen lung;
- b) creșterea ratelor dobânzilor pentru cea mai mare parte a diferitelor categorii de credite noi;
- c) potențiala atingere a pragului de suportabilitate a îndatorării de către segmentul populației cu venituri reduse;
- d) creșterea prudențialității băncilor și particularizarea pe fiecare client a analizelor pentru acordarea de credite.

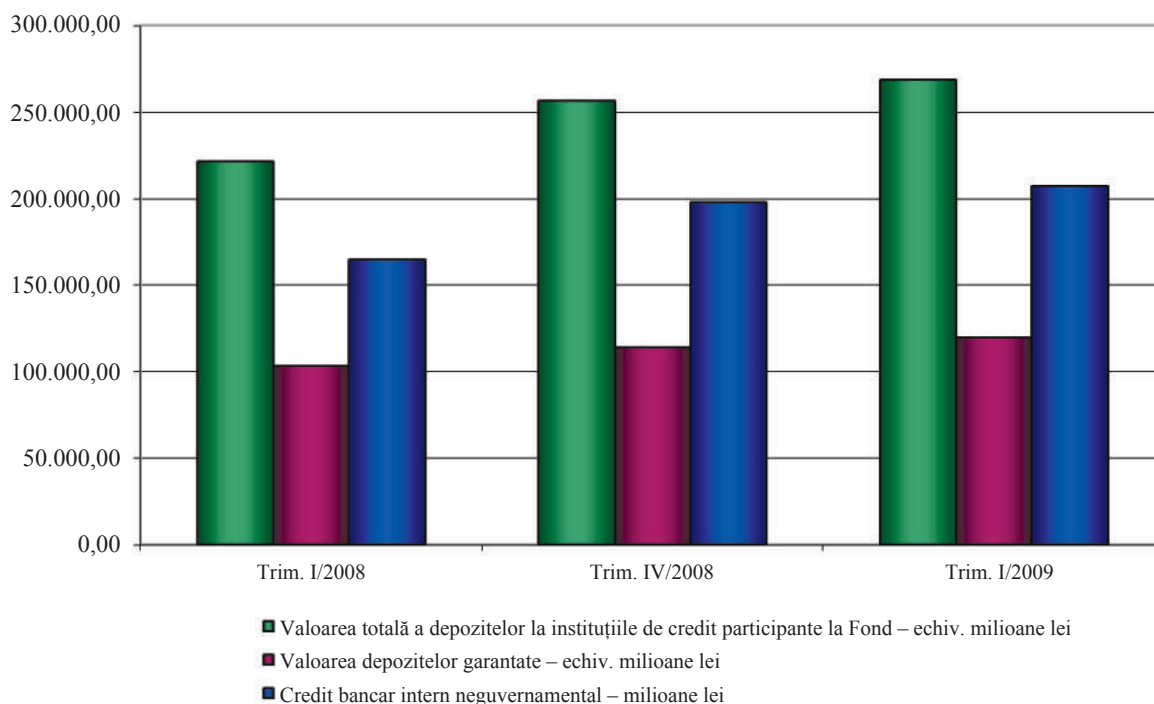
Există o relație biunivocă între economisirea prin depozite bancare și creditul neguvernamental. Depozitele bancare se pot constitui ca resursă pentru acordarea de credite prin sistemul bancar. De asemenea, creditul neguvernamental poate constitui o sursă de depozite fie direct, fie, mai ales, indirect, prin efectul economic al creditului de a produce venituri care, la rândul lor, să constituie surse de economisire sub forma depozitelor. Situația statistică pe perioada analizată se prezintă în tabelul următor.

Tabel 5

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond – echiv. milioane lei	221.655,34	256.307,44	268.579,88	4,79	21,17
2.	Valoarea depozitelor garantate – echiv. milioane lei	103.317,04	113.828,18	119.925,58	5,36	16,08
3.	Credit bancar intern neguvernamental (existent la sfârșitul perioadei) – milioane lei	164.606,80	198.085,90	206.890,10	4,44	25,69

Trebuie să ținem seama că, în principiu, creditele bancare constituie sursă de economisire într-o formă indirectă, prin efectul pe care îl antrenează asupra veniturilor.

Grafic 10.9. Evoluția creditului bancar intern neguvernamental, a valorii totale a depozitelor și a depozitelor garantate

10.6. Veniturile populației

În trimestrul I din 2009 câștigurile salariale nete au fost cu 5,84% mai reduse față de trimestrul IV din 2008, dar cu peste 17,62% mai mari față de aceeași perioadă din 2008. Pensia medie brută nominală a rămas practic constantă în trimestrul I din 2009 și a fost cu 21,81% mai mare față de aceeași perioadă din 2008. Aceste evoluții, precum și reducerea consumului final într-un ritm mai mare în raport cu PIB, au determinat dinamici pozitive ale valorii depozitelor constituite de persoanele fizice la instituțiile de credit participante la Fond.

Evoluția depozitelor constituite de persoanele fizice și venitul mediu, exprimat atât sub forma salariului nominal brut, cât și sub forma pensiei medii brute nominale, pentru perioada analizată, se prezintă ca în datele din tabelul următor.

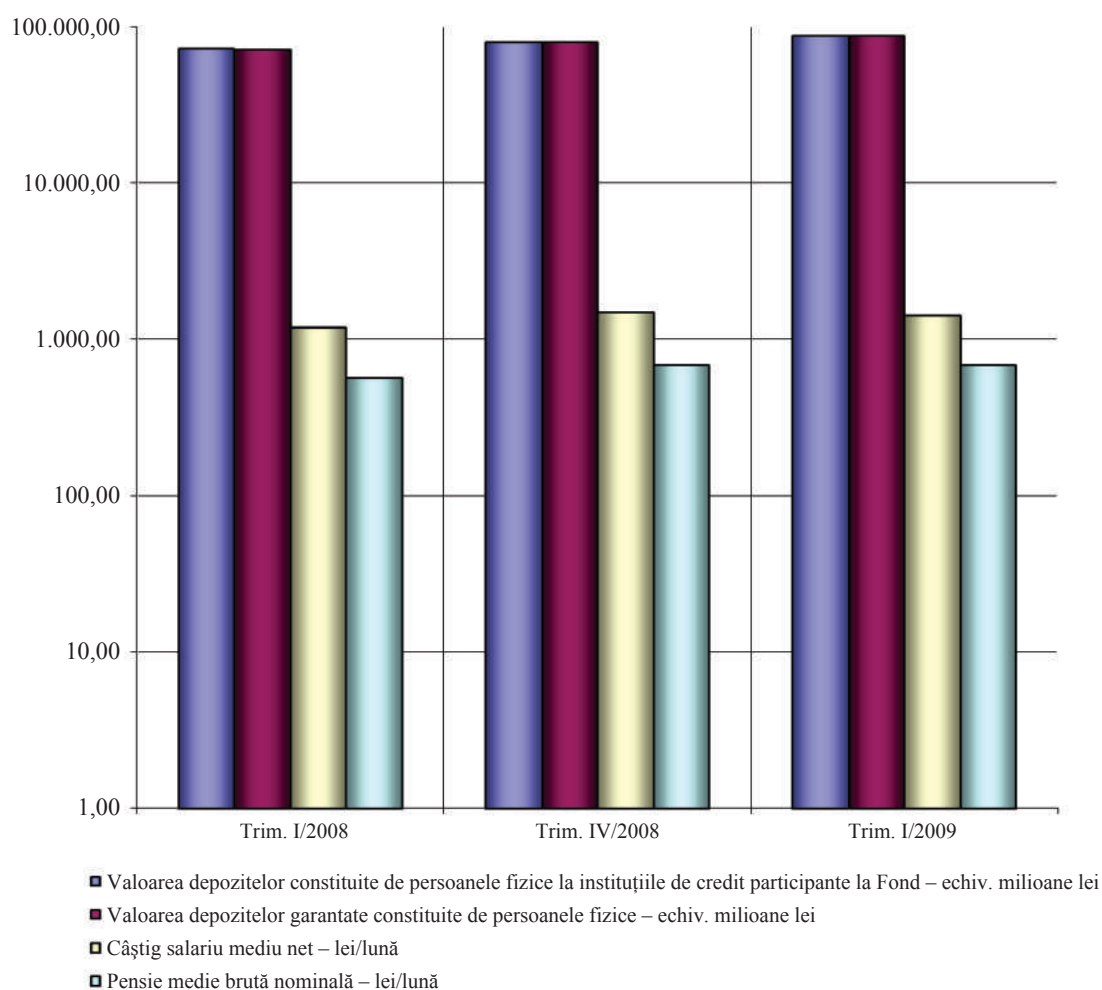
Tabel 6

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Valoarea depozitelor bancare constituite de persoanele fizice – echiv. milioane lei	71.996,82	80.048,98	87.606,75	9,44	21,68

2.	Valoarea depozitelor bancare garantate, constituite de persoanele fizice – echiv. milioane lei	70.699,85	79.802,72	87.291,98	9,38	23,47
3.	Câștig salarial nominal net (la sfârșitul perioadei) – lei/lună	1192,00	1489,00	1402,00	-5,84	17,62
4.	Pensie medie bruta nominală – lei/lună	564,00	682,00	687,00	0,73	21,81

Se remarcă tendința populației de a transfera în economii sporurile salariale și 99,64% din valoarea depozitelor constituite de persoanele fizice la instituțiile de credit participante la Fond sunt garantate. Datorită efectelor negative ale crizei financiare internaționale, comportamentul populației are o ușoară tendință de modificare și trebuie să amintim că în această perioadă există o diversitate mai mare a formelor de economisire în raport cu începutul anului 2008 (să amintim doar fondurile private de pensie, care în anul 2008 au început să funcționeze efectiv).

Grafic 10.10. Evoluția câștigului salarial mediu net, a pensiei medii brute nominale, a valorii totale a depozitelor și a valorii depozitelor garantate constituite de persoanele fizice

11. Concluzii

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond a fost în trimestrul I din 2009 cu 4,79 % mai mare față de trimestrul IV din 2008 și cu 21,17 % față de trimestrul I 2008, ceea ce denotă păstrarea încrederii populației și a agenților economici pentru această formă de economisire. Depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond reprezintă în trimestrul I din 2009 cca. 94,52 % din totalul depozitelor din sistemul bancar.

Corelația dintre dinamica depozitelor totale și a depozitelor garantate în raport cu inflația a fost pozitivă și de intensitate medie în perioada analizată (0,854492 respectiv 0,995804). Impactul inflației asupra comportamentului de economisire sub forma depozitelor bancare a fost unul favorabil acțiunilor de constituire a acestora. Totodată, aceasta înseamnă că rolul dobânzii bancare pasive de preservare a puterii de cumpărare a economisirilor prin depozite bancare este semnificativ, dacă se iau în considerare ultimele evoluții din anul 2008 și 2009.

Rata dobânzii bancare pasive constituie, în mod evident, coeficientul de fructificare directă a depozitelor. Corelația dintre cererea de depozite bancare și rata nominală a dobânzii bancare pasive a fost, în general, pozitivă în trimestrul I 2009.

În cazul populației, se observă că ritmurile de creștere ale depozitelor bancare au fost superioare celor ale dobânzilor bancare pasive în trimestrul I din 2009, în raport cu trimestrul IV din 2008, fapt influențat în mare măsură de modificarea nivelului maxim de garantare a depozitelor pentru persoanele fizice.

În cazul persoanelor juridice, cu toate că nivelul mediu al dobânzilor bancare pasive pentru depozitele constituite în lei a crescut în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008 cu 5,40%, valoarea depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante s-a majorat cu 2,67%. În același timp, rata dobânzii bancare pasive pentru depozitele constituite de persoanele juridice în valută s-a redus cu 4,08% în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008, dar valoarea depozitelor constituite în valută a crescut în perioada analizată cu 1,47%. Această situație are o explicație în reducerea nivelului de activitate la agenții economici datorat crizei financiare și o tendință de creștere a ponderii valorii depozitelor constituite în valută.

Comportamentul de economisire prin constituirea de depozite bancare nu este influențat în mod direct de dinamica PIB, efectul acestuia din urmă este „intermediat” de influența altor variabile macroeconomice legate cauzal sau structural. În timp ce PIB-ul nominal a scăzut cu 1,50 % în trimestrul I 2009 în raport cu trimestrul IV 2008, dar a sporit cu peste 72,32% față de trimestrul I 2008, fluxurile trimestriale pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond au fost superioare în trimestrul I 2009 cu 24,73% față de trimestrul IV 2008.

Există tendința de sporire a ponderii în PIB a fluxurilor monetare corespunzătoare depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum și a celor ale depozitelor garantate. În anul 2009, așa cum am anticipat în raportul prezentat anterior, corelația pentru anul 2009 pornește de la alte premise: PIB înregistrează trenduri negative, iar comportamentul de economisire al populației și al agenților economici s-a schimbat semnificativ în raport cu anul 2008. Concomitent cu reducerea consumului real, într-un ritm superior celui înregistrat

de PIB, economisirea, în special prin depozite bancare va înregistra creșteri valorice, dar și o modificare a structurii pe surse de economisire.

Dacă analizăm doar trimestrul I din 2009, economisirea totală are tendința să aibă o componentă semnificativă în valoarea depozitelor bancare. Valoarea depozitelor garantate, din punct de vedere al fluxurilor, a crescut în trimestrul I 2009 de 5,67 ori față de trimestrul IV 2008, iar economisirea a sporit cu 22,85% în aceeași perioadă. Se remarcă o schimbare a comportamentului de economisire, pe fondul reducerii consumului final și reducerii nivelului PIB în perioada analizată.

După părerea noastră, în perioada următoare, se vor produce în continuare modificări în comportamentul de economisire al populației și al agenților economici, în sensul unei mai bune utilizări a veniturilor ce nu sunt destinate consumului real.

Printre factorii care condiționează aceasta enumerăm:

- stagnarea sau reducerea în continuare a nivelului de producție;
- creșterea nivelului șomajului;
- reducerea veniturilor reale ale populației și ale agenților economici;
- creșterea dificultăților de finanțare a agenților economici;
- un nivel al veniturilor bugetare inferior celui din aceeași perioadă a anului trecut.

Ca urmare, efectele se vor resimți în:

- reducerea în continuare a cererii populației și a agenților economici;
- schimbarea structurii comenzilor de stat.

Referitor la evoluția procesului de economisire prin depozite la instituțiile de credit participante la Fond în trimestrul II din 2009, se pot prefigura următoarele:

- fluxurile corespunzătoare depozitelor bancare totale vor fi pozitive și vor spori într-un ritm redus în raport cu cele din trimestrul I 2009;
- se va produce o creștere a numărului de deponenți cu o valoare mică a depozitului. Se va păstra ponderea semnificativă a depozitelor constituite de persoanele fizice în valoarea depozitelor garantate;
- fluxurile corespunzătoare depozitelor bancare constituite de persoanele juridice ar putea să se reducă în următoarea perioadă, în special cele constituite în lei, pe fondul unei reduceri a nivelului de activitate în diverse ramuri economice.

**Lista instituțiilor de credit participante la schema de
garantare a depozitelor la 31 martie 2009**

Nr.crt.	Denumirea instituției de credit
I. Bănci - persoane juridice române	
1.	Banca Comercială Română - S.A.
2.	RAIFFEISEN BANK - S.A.
3.	BRD - Groupe Societe Generale - S.A.
4.	ATE BANK ROMÂNIA - S.A.
5.	UniCredit Țiriac Bank - S.A.
6.	Bancpost - S.A.
7.	Banca de Export Import a României EXIMBANK - S.A.
8.	Banca Românească - S.A., membră a Grupului National Bank of Greece
9.	Credit Europe Bank (Romania) - S.A.
10.	Banca Transilvania - S.A.
11.	MKB ROMEXTERRA Bank - S.A.
12.	ALPHA BANK ROMANIA - S.A.
13.	PIRAEUS BANK ROMANIA - S.A.
14.	RBS Bank (România) – S.A.
15.	OTP BANK ROMANIA - S.A.
16.	BANCA COMERCIALĂ INTESA SANPAOLO ROMANIA - S.A.
17.	Emporiki Bank - România - S.A.
18.	LIBRA BANK - S.A.
19.	Banca C.R. Firenze România - S.A.
20.	ROMANIAN INTERNATIONAL BANK - S.A.
21.	MARFIN BANK (ROMANIA) – S.A.
22.	Banca Comercială CARPATICA - S.A.
23.	BANK LEUMI ROMANIA - S.A.
24.	VOLKSBANK ROMANIA - S.A.
25.	ProCredit Bank - S.A.
26.	Raiffeisen Banca pentru Locuințe - S.A.
27.	PORSCHE BANK ROMANIA - S.A.
28.	C.E.C. BANK – S.A.
29.	HVB BANCA PENTRU LOCUINȚE - S.A.
30.	Banca Millennium - S.A.
31.	BCR BANCA PENTRU LOCUINȚE – S.A.

II. Cooperative de credit - Case centrale

1. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP

Lista depozitelor negarantate

1. Depozite plasate de către persoanele aflate în relații speciale cu instituția de credit, respectiv: administratorii, inclusiv conducătorii, directorii, cenzorii, auditorii independenți, acționarii semnificativi, deponenții cu statut similar în cadrul altor societăți din același grup, familiile persoanelor fizice de mai sus - soții, precum și rudele și afinii de gradul întâi, persoanele terțe care acționează în numele deponenților menționați, precum și societățile din același grup.
2. Depozite ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv entități fără personalitate juridică care au obținut, pe bază individuală, rate de dobândă și concesiile financiare care au contribuit la agravarea situației financiare a instituției de credit.
3. Depozite ale instituțiilor de credit, inclusiv cele provenind din fondurile proprii ale acestora, cu excepția depozitelor instituțiilor de credit în faliment.
4. Depozite ale instituțiilor financiare.
5. Depozite ale societăților de asigurare-reasigurare, inclusiv intermediarii în asigurări.
6. Depozite ale organismelor de plasament colectiv, precum fonduri mutuale, societăți de investiții.
7. Depozite ale fondurilor de pensii.
8. Depozite ale autorităților publice centrale și locale.
9. Depozite ale regiilor autonome, companiilor naționale, societăților naționale, societăților comerciale, altele decât microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii.
10. Depozite nenominative.
11. Datorii de natură obligatară, precum și obligații care izvorăsc din acceptele proprii și bilete la ordin emise de instituția de credit.
12. Depozite rezultate din tranzacții pentru care au fost pronunțate hotărâri judecătorești definitive de condamnare pentru infracțiunea de spălare de bani.